

UNIQA ŽIVOTNO OSIGURANJE A.D. PODGORICA

**FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2019.
I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**

Sadržaj

Izvještaj nezavisnog revizora

Bilans stanja

Bilans uspeha

Izvještaj o promjenama na kapitalu

Bilans novčanih tokova

Napomene uz finansijske izvještaje za 2019. godinu

1-50

Izvještaj nezavisnog revizora

Akcionarima i rukovodstvu društva Unika Životno osiguranje a.d. Podgorica

---

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji daju istinit i objektivan prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima, finansijske pozicije društva Unika Životno osiguranje a.d. Podgorica (u daljem tekstu „Društvo“) na dan 31. decembra 2019. godine, i njegove finansijske uspješnosti i tokova gotovine za godinu završenu na taj dan u skladu sa Zakonom o računovodstvu važećim u Crnoj Gori, Zakonom o osiguranju važećim u Crnoj Gori i propisima Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore

Predmet revizije

Finansijski izvještaji Društva uključuju:

- bilans stanja sa stanjem na dan 31. decembra 2019. godine;
- bilans uspjeha za godinu završenu na taj dan;
- Izvještaj o promjenama na kapitalu za godinu završenu na taj dan;
- Bilans novčanih tokova za godinu završenu na taj dan; i
- Napomene uz finansijske izvještaje, koje sadrže pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske izvještaje.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji i propisima u oblasti revizije važećim u Crnoj Gori. Naše odgovornosti u skladu sa tom regulativom su detaljnije opisane u odjeljku izvještaja koji je naslovilan Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Nezavisnost

Mi smo nezavisni u odnosu na Društvo u skladu sa Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe izdatim od strane Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA Kodeks) i etičkim zahtjevima Zakona o reviziji Crne Gore koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Crnoj Gori. Ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa IESBA Kodeksom i etičkim zahtjevima Zakona o reviziji Crne Gore.

Ostale informacije

Rukovodstvo je odgovorno za ostale informacije. Ostale informacije obuhvataju Godišnji izvještaj menadžmenta (ali ne uključuje finansijske izvještaje i izvještaj revizora o njima).

Naše mišljenje o finansijskim izvještajima se ne odnosi na ostale informacije i ne izražavamo bilo koji oblik zaključka kojim se puža uvjeravanje o njima.

U vezi s našom revizijom finansijskih izvještaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije, navedene u tekstu gore, i pri tome razmotrimo da li postoji materijalna nedosljednost između njih i finansijskih izvještaja ili naših saznanja stečenih tokom revizije, ili na drugi način, predstavljaju materijalno pogrešna iskazivanja.

U vezi sa Godišnjim izvještajem menadžmenta, sproveli smo takođe procedure u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore. Te procedure uključuju razmatranje da li Godišnji izvještaj menadžmenta sadrži objelodanjivanja koja se zahtijevaju članom 11 Zakona o računovodstvu.

Na osnovu procedura sprovedenih tokom revizije, po našem mišljenju:

- Godišnji izvještaj menadžmenta sastavljen je u skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu Crne Gore; i
- Informacije navedene u Godišnjem izvještaju menadžmenta, za finansijsku godinu za koju se pripremaju finansijski izvještaji, su konzistentne sa finansijskim izvještajima.

Dodatno, na osnovu znanja i razumijevanja poslovanja društva i njegovog poslovnog okruženja, stečenog tokom obavljanja revizije, od nas se zahtijeva da saopštimo u izvještaju ukoliko zaključimo da postoji materijalno pogrešno prikazivanje u godišnjem izvještaju menadžmenta. U tom smislu, ne postoji ništa što bi trebalo da saopštimo u izvještaju.

Odgovornosti rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu važećim u Crnoj Gori, Zakonom o osiguranju važećim u Crnoj Gori i propisima Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore, i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale bilo uslijed pronevjere ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izvještaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Društvo ili da obustavi poslovanje ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izveštavanja Društva.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj mjeri o tome da finansijski izvještaji, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale uslijed pronevjere ili greške, i izdavanje revizorskog izvještaja koji sadrži mišljenje revizora. Uvjerenje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjerenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Zakonom o reviziji i propisima u oblasti revizije važećim u Crnoj Gori uvijek otkriti materijalno pogrešne iskaze, ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu uslijed pronevjere ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije koju obavljamo u skladu sa Zakonom o reviziji i propisima u oblasti revizije važećim u Crnoj Gori, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih uslijed pronevjere ili greške, osmišljavamo i obavljamo revizijske postupke koji su prikladni za te rizike i pribavljamo dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat pronevjere je veći nego za pogrešne iskaze nastale uslijed greške, zato što pronevjera može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaznje interne kontrole.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole Društva.
- Vršimo procjenu primjenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, donosimo zaključak o tome da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezana objelodanjivanja u finansijskim izvještajima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posljedicu da imaju da Društvo prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izvještaja, uključujući objelodanjivanja, kao i da li su u finansijskim izvještajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo rukovodstvu, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije, značajne revizijske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identificirali tokom revizije.

Biljana Bogovac

Biljana Bogovac
Ovlašćeni revizor

Podgorica, 24. april 2020. godine

PricewaterhouseCoopers d.o.o. Podgorica

PricewaterhouseCoopers d.o.o., Podgorica

Naziv društva za osiguranje: UNIQA Životno osiguranje d.o.o.
 Sjedište: Podgorica
 Vrsta osiguranja: Životno osiguranje
 Šifra djelatnosti: 6511

IZVIJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU
 od 01.01.2019. do 31.12.2019.

Pozicija	Uplaćeni kapital	Uplaćeni	Revalorizacijska	Ostale	Zakonske	Statutarne	Ostale	Neraspoređena	Ukupno kapital
Stanje na dan 1. januar prethodne godine	5.225.837								[1.744.422]
Ispravka greški prethodnog perioda									3.481.415
Promjena računovodstvenih politika									-
Stanje na dan 1. januar prethodne godine (prepravljeno)									-
Promjena fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju									-
Realizovani dobitci/gubici od finansijske imovine raspoložive za prodaju									-
Ostali dobitci/gubici priznati direktno i kapitalu i rezervama									-
Dobitak/gubitak prethodnog perioda									-
Povećanje/smanjenje osnovnog kapitala									-
Dividende									-
Prenos dobiti u rezerve									-
Stanje na dan 31. decembar prethodne godine	5.225.837								(98.040)
									(1.722.442)
									3.503.396
Stanje na dan 1. januar tekuće godine	5.225.837								(1.722.442)
Ispravka greški prethodnog razdoblja									3.503.396
Promjena računovodstvenih politika									-
Stanje na dan 1. januar prethodne godine (prepravljeno)									-
Promjena fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju									-
Realizovani dobitci/gubici od finansijske imovine raspoložive za prodaju									-
Ostali dobitci/gubici priznati direktno i kapitalu i rezervama									-
Dobitak/gubitak tekćeg perioda									-
Povećanje/smanjenje osnovnog kapitala									-
Dividende									-
Prenos dobiti u rezerve									-
Stanje na dan 31. decembar tekuće godine	5.225.837								(84.014)
									(84.014)
									(1.651.331)
									3.574.506

U Podgorici, 31.03.2020.

Lice odgovorno za sastavljanje bilansa: Ivana Pavlović

Ivana Pavlović

Izvršni direktor: Mersija Hot

P.O. Hot

Naziv društva za osiguranje: UNIQA životno osiguranje

Sjedište: Podgorica

Vrsta osiguranja: Životno osiguranje

Šifra djelatnosti: Podgorica

BILANS NOVČANIH TOKOVA

od 01.01.2019. do 31.12.2019.

	POZICIJA	Napomena	Iznos	
			Tekuća godina	Prethodna godina
	1	2	3	4
A Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti				
1 Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti			1.956.198	1.966.905
Prilivi od premija (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja)			1.909.048	1.956.144
Prilivi od učešća u naknadi štete (saosiguranje i reosiguranje)			47.149	10.762
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda				
Prilivi po osnovu vanrednih prihoda				
2 Odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti			1.472.377	2.507.773
Odlivi po osnovu naknada šteta (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja)			708.658	942.777
Odlivi po osnovu premija (saosiguranja, reosiguranja, kao i provizija po osnovu reosiguranja i saosiguranja)			33.766	33.090
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda			200.974	439.501
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina			160.176	51.362
Odlivi po osnovu zakupnina			12.584	31.209
Odlivi po osnovu provizija (zastupnicima i posrednicima)			100.525	102.744
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja			255.695	907.090
Odlivi po osnovu vanrednih prihoda rashoda				
3 Neto promjena gotovine iz poslovnih djelatnosti			483.820	-540.868
B Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja				
1 Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja			2.856.047	1.958.420
Prilivi od prodaje hartija od vrijednosti				
Prilivi od ulaganja u hartije od vrijednosti			2.336.047	409.593
Prilivi od prodaje nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava				
Prilivi od zakupnina				
Ostali prilivi iz aktivnosti investiranja			520.000	1.548.827
2 Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja			3.232.654	1.519.963
Odlivi po osnovu ulaganja u hartije od vrijednosti koje su izdate od strane Crne Gore			2.562.654	647.805
Odlivi po osnovu ulaganja u hartije od vrijednosti koje su izdate od strane Centralnih banaka i Vlada stranih zemalja				
Odlivi po osnovu ulaganja u obveznice, odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti kojima se trguje na organizovanom tržištu hartija od vrijednosti				
Odlivi po osnovu ulaganja u obveznice, odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti kojima se ne trguje na organizovanom tržištu hartija od vrijednosti				
Odlivi po osnovu ulaganja u akcije kojima se trguje na organizovanom tržištu hartija od vrijednosti				
Odlivi po osnovu deponovanja i ulaganja kod banaka sa sjedištem u Crnoj Gori			670.000	872.158
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganja i ostalih sredstava				
Ostali odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja				
3 Neto promjena gotovine iz aktivnosti investiranja			-376.607	438.457
C Novčani tokovi iz aktivnosti finansiranja				
1 Prilivi iz aktivnosti finansiranja			2.000.000	0
Priliv po osnovu izvršenih uplate kapitala				
Priliv po osnovu dugoročnih kredita				
Priliv po osnovu kratkoročnih kredita			2.000.000	
Ostali prilivi po osnovu aktivnosti finansiranja			0	0
2 Odliv iz aktivnosti finansiranja			2.005.016	0
Odlivi po osnovu otkupa sopstvenih akcija				
Odlivi po osnovu dugoročnih kredita				
Odlivi po osnovu kratkoročnih kredita			2.000.000	
Ostali odlivi po osnovu aktivnosti finansiranja			5.016	
3 Neto promjena gotovine iz aktivnosti finansiranja			-5.016	0
D Neto promjena gotovine			102.198	-102.411
GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA			148.820	46.622
GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA			46.622	152.033

U Podgorici, 31.03.2020.

Lice odgovorno za sastavljanje bilansa: Ivana Pavlović

Ivana Pavlović

Izvršni direktor: Mersiha Hot

P.O. Bošić

AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA OSIGURANJE
 UNIQA
ŽIVOTNO OSIGURANJE
1. Br. 720120
15.09.2020. god.
PODGORICA

**AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA OSIGURANJE
UNIQA ŽIVOTNO OSIGURANJE, PODGORICA**

**Napomene uz finansijske izvještaje
za 2019. godinu**

1. OSNIVANJE I DJELATNOST

Unija životno osiguranje a.d. Podgorica (u daljem tekstu "Društvo") je osnovano kao Akcionarsko društvo za osiguranje imovine i lica "Zepter osiguranje", Podgorica, a osnovali su ga "Zepter osiguranje" a.d., Beograd i fizičko lice Žarko Džomba iz Beograda u skladu sa Ugovorom o osnivanju od 11. novembra 2002. godine.

Vlada Republike Crne Gore, Ministarstvo finansija, Rješenjem br. 02-3076/1 od 13. juna 2003. godine, izdalo je Društvu dozvolu za rad. Društvo je registrovano u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici 24. juna 2003. godine pod registarskim brojem 4-0006984/001 kada je i zvanično počelo sa radom.

U skladu sa promjenom u vlasničkoj strukturi osnivača Društva, Društvo je 15. februara 2008. godine promijenilo ime iz Akcionarsko društvo za osiguranje imovine i lica "Zepter osiguranje" u Akcionarsko društvo za osiguranje „Unija životno osiguranje“. Vlasnici Društva su UNIQA International AG, Austrija i Unija Životno osiguranje a.d. za osiguranje, Beograd.

Osnovnu djelatnost Društva predstavljaju poslovi osiguranja života.

Sjedište Društva je u Podgorici, Bulevar Džordža Vašingtona 98/4.

U sastavu Društva, kao njegovi organizacioni dijelovi, funkcioniše 12 poslovnica na teritoriji Crne Gore i to u: Podgorici, Nikšiću, Beranama, Bijelom Polju, Pljevljima, Rožajama, Herceg Novom, Kotoru, Tivtu, Baru, Budvi i Ulcinju.

Na dan 31.12.2019. godine, Društvo je imalo 110 zaposlenih (2018: 97)

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1. Osnova za sastavljanje

Društvo ima obavezu da vodi svoje evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu („Sl. list RCG”, br. 052/16 od 09.08.2016), Zakonom o osiguranju („Sl. list RCG“ br. 19/07, 53/09, 40/11, 45/12 , 06/13 i 55/16), Pravilnikom o kontnom okviru društva za osiguranje („Sl. list RCG“ br. 63/10 i 78/15) i ostalim relevantnim podzakonskim aktima Agencije za nadzor osiguranja, kao i ostalom primjenjivom zakonskom regulativom u Crnoj Gori.

Zakon o računovodstvu Crne Gore (Sl. List CG br. 052/16) zahtijeva da Međunarodni računovodstveni standardi („MRS“) i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI“) objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde moraju biti usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (IFAC) dobio pravo na prevod i objavljivanje. Stoga su u primjeni samo MSFI i MRS zvanično usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore. Posljednji MSFI i MRS koji su zvanično prevedeni su iz 2009. godine (sa izuzetkom MSFI 7), kao i MSFI 10, 11, 12 i 13 koji se primjenjuju od 2013. godine.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)

2.1. Osnova za sastavljanje (nastavak)

Priloženi finansijski izvještaji su sastavljeni u propisanoj formi obrazaca finansijskih iskaza („Sl.list CG“, br. 5/11). Imajući u vidu razlike između navedenih regulativa koje regulišu izvještavanje Društava za osiguranje, ovi finansijski izvještaji odstupaju od MSFI u sljedećem:

- 1) Finansijski izvještaji su prikazani u formatu propisanom od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore koji u pojedinim djelovima odstupa od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa MRS 1 - „Prikazivanje finansijskih iskaza“. Pored toga, navedeni finansijski izvještaji ne uključuju sva objelodanivanja koja se zahtijevaju u skladu sa MSFI 4 - Ugovori o osiguranju.
- 2) Obračun tehničkih rezervi se vrši u skladu sa internim Pravilnicima i Procedurama Društva donetim u skladu sa Pravilnikom o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja tehničkih rezervi za rezervisane štete propisanim od strane Agencije za nadzor osiguranja.

Shodno navedenom, priloženi finansijski izveštaji se ne mogu smatrati finansijskim izveštajima sastavljeni u saglasnosti sa MSFI i MRS. Društvo je u sastavljanju svojih finansijskih izveštaja primjenjivalo računovodstvene politike koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Crne Gore. Usvojene računovodstvene politike korišćene za pripremu finansijskih izvještaja za 31.12.2019. godine konzistentne su sa računovodstvenim politikama primjenjenim u prethodnoj finansijskoj godini.

2.2. Pravila procjenjivanja

Finansijski izvještaji su sastavljeni na osnovu procjenjivanja istorijske vrijednosti osim finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju koji se procjenjuju po fer vrednosti. Ostala finansijska imovina i obaveze iskazani su po amortizovanoj vrijednosti, umanjenoj za odgovarajuće ispravke vrijednosti.

2.3 Korišćenje procjena i ključnih prepostavki

Priprema finansijskih izvještaja u skladu s Zakonom o računovodstvu i reviziji zahtijeva od rukovodstva donošenje procjena i prepostavki koje utiču na primjenu politika i iskazane iznose imovine, obaveza, prihoda i rashoda. Procjene i uz njih vezane prepostavke zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim činjenicama za koje se smatra da su razumno u datim uslovima i uz raspoložive informacije na datum izrade finansijskih izvještaja, a koje čine osnovu za procjenjivanje knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza koja nije lako utvrđiva iz drugih izvora. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od ovih procjena. Procjene i uz njih vezane prepostavke kontinuirano se preispituju. Izmjene računovodstvenih procjena priznaju se u razdoblju u kojem je procjena izmijenjena i u budućim razdobljima, ako izmjena utiče i na njih. Najznačajnije procjene vezane uz finansijske izvještaje Društva odnose se na formiranje rezervi. Društvo ima relativno konzervativan pristup formiranju rezervi i primjenjuje propise Agencije za nadzor osiguranja.

Rukovodstvo vjeruje da je postojeći nivo rezervi adekvatan. Upravljanje rizikom osiguranja je detaljno opisano u napomeni 6.2. nadzor osiguranja.

2.4. Uporedni podaci

Društvo je prikazalo uporedne podatke za bilans uspjeha za period od 01. januara do 31. decembra 2018. godine, bilans stanja, izvještaj o promjenama na kapitalu i bilans novčanih tokova za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)

2.5. Koncept nastavka poslovanja

Finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, koji prepostavlja da će Društvo nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u predvidljivoj budućnosti.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva, primjenjivane su računovodstvene politike koje su konzistentne sa računovodstvenim politikama primijenjenim u prethodnoj finansijskoj godini.

3.1. Preračunavanje stranih valuta

(a) Transakcije i stanja

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije prema kursnoj listi Centralne banke Crne Gore. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u bilansu uspjeha.

(b) Funkcionalna i valuta prikazivanja

Stavke uključene u finansijske izveštaje Društva se odmjeravaju korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kom Društvo posluje (funkcionalna valuta). Ovi finansijski izveštaji su prikazani u eurima (“EUR”) koji predstavljaju funkcionalnu valutu i valutu prikazivanja finansijskih izveštaja Društva (izveštajna valuta).

3.2. Klasifikacija ugovora

Ugovori kojima Društvo preuzima značajan rizik osiguranja od druge strane (ugovarač osiguranja) prihvatajući da nadoknadi štetu ugovaraču polise ili drugom korisniku osiguranja ako nastupi određeni neizvesni budući događaj (osigurani događaj) koji negativno utiče na ugovarača polise ili drugog korisnika osiguranja klasificuju se kao ugovori o osiguranju. Takvi ugovori mogu sadržati i finansijski rizik. U vidu opštih uslova, Grupa kao značajan osiguravajući rizik definiše mogućnost plaćanja naknada prilikom nastanka osiguranog događaja koje bi iznosile barem 5 puta više od obaveza za naknade u slučaju da se osigurani događaj nije dogodio.

Rizik osiguranja razlikuje se od finansijskog rizika. Finansijski rizik je rizik moguće buduće promjene jedne ili više varijabli: kamatnih stopa, cijena hartija od vrijednosti, cijena roba, kursa stranih valuta, indeksa cijena ili stopa, kreditnog rejtinga ili kreditnih indeksa ili drugih varijabli, uz uslov da u slučaju nefinansijske varijable ta varijabla nije specifična za jednu ugovornu stranu. Ugovori o osiguranju takođe mogu donekle prenositi finansijski rizik.

Ugovori u kojima prenos rizika osiguranja s ugovarača polise na društvo nije značajan, klasifikovani su kao ugovori o ulaganju. Na datum bilansa stanja Društvo nije imalo ugovora o ulaganju.

Društvo u svom portfelju ima dugoročne ugovore o osiguranju (osiguranje života za slučaj doživljjenja i mešovito osiguranje života za slučaj smrti i doživljjenja) i riziko osiguranja (osiguranja života za slučaj smrti) koja mogu biti i kratkoročna i dugoročna osiguranja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.3. Prihodi od premije osiguranja i saosiguranja

Prihodi od premije osiguranja i saosiguranja životnog osiguranja predstavljaju iznosi fakturisane premije, koju osiguranik plaća osiguravaču na osnovu ugovora o osiguranju. Visina premije utvrđena je tarifom premije prema vrsti osiguranja. Tarifnu politiku usvojio je Upravni odbor Društva.

Premija se sastoji od funkcionalne premije i režijskog dodatka. Funkcionalna premija se odnosi na tehničku premiju, budući da Društvo, u skladu sa svojim internim aktima, ne izdvaja doprinos za preventivu. Režijski dodatak koristi se za pokriće troškova za sprovođenje osiguranja. Maksimalnu stopu režijskog dodatka utvrđuje organ određen statutom Društva.

Neto prihodi od premija osiguranja obračunati su iz bruto premija osiguranja, koja je umanjena za udio reosiguranja i korigovana za promjenu bruto prenosne premije i promjenu učešća reosiguravača u prenosnoj premiji.

3.4. Rashodi naknada šteta i ugovorenih iznosa

Rashodi naknada šteta i ugovornih iznosa predstavljaju rashode za isplatu šteta i ugovorenih iznosa koji se utvrđuju na osnovu ugovora, akata poslovne politike, odnosno opštih akata Društva. Ovi rashodi uključuju i rashode procjene šteta i druge rashode definisane aktima Društva.

Neto rashodi naknada šteta obračunati su iz bruto naknada štete, koja je uvećana za troškove vezane za isplatu šteta, umanjena za udio reosiguranja, i korigovana za promjenu bruto rezervisanja za štete i učešće reosiguranja u tim rezervacijama.

3.5. Rashodi za promjene neto tehničkih rezervisanja (dugoročna rezervisanja)

Rashodi za promjene neto tehničkih rezervisanja se odnose na promjene matematičke rezerve. Matematička rezerva osiguranja života je obračunata Zillmer prospektivnom metodom u skladu sa principima aktuarske matematike.

Pripadajuća dobit osiguranja života predstavlja iznose na koje osiguranici imaju pravo po osnovu učešća u dobiti iz ugovora o osiguranju života.

3.6. Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja

Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja obuhvataju troškove nadzornog organa, troškove ispravke vrijednosti premije osiguranja, rezervacije za otpremnine povodom penzionisanja i druge rezervacije.

3.7. Troškovi sprovođenja osiguranja

Troškovi sprovođenja osiguranja obuhvataju rashode koji proističu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Ove poslovne rashode čine rashodi za obavljanje djelatnosti osiguranja kao što su materijalni troškovi, zakupnine, amortizacija, bruto zarade, provizija zastupnicima za prodate premije osiguranja, reklama, reprezentacija i drugo.

Troškovi pribave uključuju sve direktnе troškove koji nastaju kod zaključivanja ugovora o osiguranju kao što su troškovi osoblja zaposlenog u prodaji, troškovi provizije, te troškovi marketinga i ostale troškove koji se odnose na pribavu osiguranja. Troškovi provizije za životno osiguranje priznaju se po naplati i isplaćuju se avansno, što je u skladu s povezanim načelom priznavanja prihoda.

Društvo je u skladu sa ugovorima osoblja kao i ugovorima sa zastupnicima i posrednicima, a na osnovu klauzule ugovora o pravu Društva o povratu provizije ukoliko se raskine ugovor o osiguranju, izvršilo priznavanje avansno isplaćene provizije koja se odnosi na naredne obračunske periode.

Troškovi sprovođenja osiguranja umanjuju se za troškove provizija iz reosiguranja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.8. Finansijski prihodi i rashodi

Dobici od ulaganja obuhvataju prihode po osnovu kamate na finansijska sredstva i vrijednosno prilagođavanje ulaganja.

Prihodi i rashodi po osnovu kamata i drugi troškovi pozajmljivanja knjiže se u korist i na teret obračunskog perioda na koji se odnose.

3.9. Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se inicijalno priznaje po nabavnoj vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za sve troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne ispravnosti.

Nematerijalna imovina se vrednuje po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravku vrijednosti i kumulativne gubitke zbog obezvređenja.

Amortizacija nematerijalne imovine se obračunava na nabavnu vrijednost sredstva na početku godine, kao i na sredstva stavljena u upotrebu tokom godine, primjenom proporcionalnog metoda. Primjenjene stope su sljedeće:

Korisni vijek trajanja	%
Nematerijalna ulaganja	5 20%

3.10. Nekretnine i oprema

Nekretnine i oprema obuhvataju ona sredstva koja su potrebna za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja i čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine.

Nekretnine i oprema se inicijalno priznaju po nabavnoj vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za sve troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Naknadni troškovi su troškovi zamjene djelova (ugradnja novih rezervnih djelova), remonta i generalnih popravki i priznaju se kao povećanje sadašnje vrijednosti ako je vjerovatno da će po tom osnovu doći do priliva budućih ekonomskih koristi i ako se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti.

Troškovi nastali po osnovu tekućeg održavanja nekretnina i opreme, zamjena i ugradnja sitnih rezervnih djelova i potrošnog materijala, kao i troškovi svakodnevnih popravki opreme, smatraju se rashodom perioda u kom su nastali.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje opreme i nematerijalnih ulaganja, iskazuju se u bilansu uspjeha kao dio ostalih poslovnih prihoda ili ostalih poslovnih rashoda.

Amortizacija nekretnina i opreme se obračunava na nabavnu vrijednost na početku godine kao i na nematerijalna ulaganja i opremu stavljenu u upotrebu tokom godine, primjenom proporcionalnog metoda. Primjenjene stope su sljedeće:

Korisni vijek trajanja	%
Automobili	6,5 15,38%
Ostala oprema	5 – 8 12,50 – 20%
Kancelarijski namještaj	8 12,50%
Kompjuterska i ostala oprema	4 25%

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Nekretnine i oprema (nastavak)

Upotrebni vijek trajanja nekretnina i opreme preispituje se periodično i ako su očekivanja zasnovana na novim procjenama značajno različita od prethodnih, obračun troškova amortizacije za tekući i budući period se koriguje.

U skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica metod obračuna amortizacije za poreske svrhe se razlikuje od metoda obračuna amortizacije za računovodstvene svrhe. Naime, amortizacija opreme za poreske svrhe obračunava se primjenom degresivnog metoda.

3.11. Finansijski instrumenti

Finansijska sredstva i obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Društva od momenta kada je Društvo ugovornim odredbama vezano za instrument.

Klasifikacija i priznavanje

Društvo klasificiše svoja finansijska sredstva u sljedeće kategorije:

- krediti i potraživanja,
- finansijska sredstva koja se drže do dospijeća.

Klasifikacija zavisi od namjere s kojom su finansijska sredstva i obaveze stečeni. Rukovodstvo određuje klasifikaciju finansijskih sredstava i finansijskih obaveza prilikom početnog priznavanja i ukoliko je prikladno, ponovo je procjenjuje na svaki datum bilansa stanja.

Finansijska sredstva i obaveze početno se priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za (u slučaju finansijskih sredstava i finansijskih obaveza koje nisu prikazane po fer vrijednosti u bilansu uspjeha), transakcijske troškove, koji se direktno povezuju sa sticanjem ili izdavanjem finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza.

Krediti (pozajmice) i potraživanja

Krediti i potraživanja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja koja se ne kotiraju ni na jednom aktivnom tržištu. Uključuju se u tekuća sredstva, osim ukoliko su im rokovi duži od 12 meseci nakon datuma bilansa stanja. U tom slučaju se klasifikuju kao dugoročna sredstva. U bilansu stanja Društva krediti i potraživanja obuhvataju dugoročne finansijske plasmane, kratkoročna potraživanja, kratkoročne finansijske plasmane i gotovinu i gotovinske ekvivalentne.

Depoziti kod banaka klasifikovani su kao krediti i potraživanja i vrednuju se po amortizacionoj vrijednosti umanjenoj za gubitke po osnovu obezvrijedjenja.

Potraživanja za premiju čine potraživanja za fakturisane iznose premija osiguranja koja nisu naplaćena na dan bilansiranja kao i druga potraživanja od kupaca.

Potraživanja se procjenjuju po nominalnoj vrijednosti umanjenoj indirektno za iznos vjerovatne nenaplativosti potraživanja, a direktno ako je nemogućnost naplate izvjesna i dokumentovana.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Finansijski instrumenti (nastavak)

Finansijska sredstva koja se drže do dospijeća

Ulaganja koja se drže do dospijeća su nederivatna finansijska sredstva koja imaju fiksna ili odrediva plaćanja i fiksno dospijeće, za koje Društvo ima pozitivnu namjeru i sposobnost držanja do dospijeća.

Svaka prodaja ili reklasifikacija značajnijeg iznosa unutar ulaganja koja se drže do dospijeća, uzrokovala bi reklasifikaciju ukupnog portfelja ulaganja koja se drže do dospijeća u sredstva raspoloživa za prodaju te onemogućila Društvu klasifikaciju vrednosnih papira u kategoriju ulaganja koja se drže do dospijeća u tekućoj i naredne dvije finansijske godine.

Finansijska sredstva koja se drže do dospijeća inicijalno su evidentirana po nabavnoj vrijednosti, a na dan bilansa su iskazana po amortizovanoj vrijednosti, odnosno sadašnjoj vrijednosti budućih tokova gotovine utvrđenih primenom efektivne kamatne stope sadržane u instrumentu.

Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava (opšte)

Društvo svakodnevno procjenjuje postojanje bilo kog nepristrasnog dokaza o mogućem umanjenju vrijednosti finansijske imovine ili grupe finansijske imovine, i u slučaju postojanja procjenjuje u kolikoj mjeri treba umanjiti vrijednost finansijske imovine.

Gubici zbog umanjenja vrijednosti priznaju se, a sredstva revalorizuju, ako postoje stvarni objektivni dokazi o umanjenju zbog događaja, jednog ili više njih, koji su nastupili nakon početnog priznavanja imovine ("štetni događaj"), a taj događaj ili više njih utiču na procijenjene buduće novčane tokove pojedine finansijske imovine ili grupe finansijske imovine.

Stvarni nepristrasni dokazi o umanjenju vrijednosti finansijske imovine koji se uvažavaju su:

- finansijske teškoće izdavaoca ili dužnika;
- kršenje ugovora, u smislu neispunjavanja ili odlaganja ispunjenja obaveze plaćanja kamata ili glavnice;
- ako postane vjerovatno da će dužnik otići u stečaj, odnosno da će se drugaćije finansijski reorganizovati;
- nestanak aktivnog tržišta za takvu finansijsku imovinu zbog finansijskih teškoća.

Nestanak aktivnog tržišta, zbog toga što se sa finansijskim instrumentima predužeća više ne trguje javno, nije dokaz umanjenja vrijednosti.

Gubitak se priznaje i kada postoje poznati podaci koji označavaju mjerljivo snižavanje budućih novčanih tokova od grupe finansijske imovine, premda sniženja nije moguće pripisati pojedinoj imovini u grupi.

Način procjenjivanja, vrednovanje i umanjenja vrijednosti svake pojedine kategorije finansijske imovine vrši se u skladu sa Odlukom o načinu procjenjivanja aktive društva za osiguranje („Sl.list CG br. 77/10, 24/11 i 06/13) i Pravilnikom o načinu procjenjivanja aktive Društva.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Finansijski instrumenti (nastavak)

Umanjenje vrijednosti potraživanja za premiju osiguranja i ostalih potraživanja

Procjenjivanje naplativosti potraživanja utvrđuje se provjerom boniteta i finansijske likvidnosti dužnika, dinamike dosadašnjeg izvršenja obaveze i provjerom kvaliteta poslovne saradnje i provjerom kvaliteta sredstava obezbjeđenja plaćanja.

Za potraživanja po osnovu premije osiguranja starija od 90 dana, Društvo vrši automatski indirektan otpis tj. ispravku vrijednosti i to:

1. za potraživanja od dužnika s kašnjenjem od 91 do 180 dana u iznosu od 25% potraživanja;
2. za potraživanja od dužnika s kašnjenjem od 181 do 270 dana u iznosu od 50% potraživanja;
3. za potraživanja od dužnika s kašnjenjem od preko 270 dana u iznosu od 100% potraživanja.

Za sva ostala potraživanja, pojedinačna ispravka vrijednosti potraživanja zasniva se na procjeni poslovodstva o sadašnjoj vrijednosti očekivani budućih novčanih priliva, pri čemu se procjenjuje finansijski položaj dužnika i neto prodajna vrijednost instrumenata osiguranja, uzimajući u obzir ročnost dospijeća.

Prestanak priznavanja finansijskih sredstava

Društvo prestaje da priznaje finansijska sredstva (u cijelosti ili djelimično) kad isteknu prava na prilive gotovinskih tokova od finansijskih sredstava ili kad izgubi kontrolu nad ugovornim pravima nad tim finansijskim sredstvima. Navedeno se događa kada Društvo prenese suštinski sve rizike i koristi od vlasništva na drugi poslovni objekat ili kada su prava ostvarena, predata ili istekla.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumijevaju se novčana sredstva na računima kod poslovnih banaka.

Obaveze iz poslovanja

Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze iz poslovanja prвobitno se prikazuju u iznosima primljenih sredstava, a nakon toga se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti uz primjenu ugovorene kamatne stope.

Prestanak priznavanja finansijskih obaveza

Društvo prestaje priznavati finansijske obaveze samo kada one prestanu postojati, tj. kada su ispunjene, otkazane ili istekle. Ukoliko se uslovi finansijske obaveze promijene, Društvo ће prestati priznavati tu obavezu i istovremeno priznati novu finansijsku obavezu s novim uslovima.

3.12. Kapital

Kapital društva za osiguranje čine akcijski kapital, rezerve, prenesena dobit iz prethodnih godina i preneseni gubitak.

Saglasno odredbama člana 21. Zakona o osiguranju, akcijski kapitala Društva za osiguranje na datum 31.12.2019. godine mora iznositi najmanje EUR 3.000.000.

Na dan sačinjanja finansijskih izveštaja Društvo ima usklađen iznos akcijskog kapitala u skladu sa članom 21. Zakona o osiguranju.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13. Garantni kapital

Garantni kapital Društva čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala u skladu sa Zakonom o osiguranju.

Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti.

Društvo je dužno da garantni kapital održava najmanje u visini akcijskog kapitala propisanog Zakonom o osiguranju.

3.14. Prenosna premija

Prenosna premija je dio premije koji se koristi za pokriće obaveza iz osiguranja koje nastaju u narednom obračunskom periodu. Prenosna premija se obrazuje izdvajanjem iz ukupne premije osiguranja na kraju tekućeg obračunskog perioda, odvojeno za svaku vrstu osiguranja, srazmjerno vremenu trajanja osiguranja. Prenosna premija se obračunava po principu bruto premije – osnovicu za obračun čini obračunata (fakturisana) bruto premija. Obračun prenosne premije vrši se prema vremenu trajanja osiguranja odnosno metodom „pro-rata-temporis“, čime se obezbeđuje da u periodu za koji se utvrđuje rezultat poslovanja bude prihodovana samo ona obračunata i fakturisana premija koja se odnosi na taj period.

Prenosnu premiju utvrđuje ovlašćeni aktuar i iskazuje u okviru matematičke rezerve osiguranja života. Prenosna premija dopunskih osiguranja iskazuje se posebno u bilansima.

3.15. Rezervisane štete

Rezervisane štete predstavljaju iznose za prijavljene nelikvidirane štete, štete u sporu i nastale i neprijavljenе štete. Iznos rezervacije se utvrđuje prema aktima poslovne politike Društva za prijavljene nelikvidirane štete prema procijenjenim iznosima nelikvidiranih šteta nastalih do 31. decembra tekuće godine.

U skladu sa aktima poslovne politike, utvrđivanje visine rezervacija za prijavljene nelikvidirane štete prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja vrši se pojedinačnim popisom i utvrđivanjem visine svake nelikvidirane štete.

Rezervisane nastale neprijavljenе štete za dopunska osiguranja uz osiguranje života na kraju godine se obračunavaju primjenom metode lančane ljestvice (Chain Ladder), s tim što taj iznos ne može biti manji od iznosa dobijenog primjenom tradicionalne metode obračuna nastalih neprijavljenih šteta. Rezervisane nastale neprijavljenе štete se u toku godine obračunavaju primjenom tradicionalne metode.

Prilikom utvrđivanja iznosa rezervacije polazi se od principa da rezervisani iznos bude dovoljan za izmirenje obaveza po odštetnom zahtjevu u vrijeme kada se očekuje likvidacija i isplata štete.

Rezervisane nastale neprijavljenе štete na dan 31. decembar tekuće godine primjenom tradicionalne metode obračunavaju se na osnovu podataka o riješenim i rezervisanim štetama. Za nastale, a neprijavljenе štete, rezervisanje se obračunava kao proizvod koeficijenta za obračun nastalih neprijavljenih šteta za svaku vrstu osiguranja i zbiru riješenih šteta u samoprdržaju u tekućoj godini i rezervisanih šteta u samoprdržaju za nastale prijavljene a neriješene štete na dan obračuna. U skladu sa aktima poslovne politike, ovaj koeficijent se izračunava kao trogodišnji prosjek (uključujući i tekuću godinu) koeficijenta koji predstavlja količnik zbiru iznosa šteta riješenih u toku godine i rezervisanih, nastalih prijavljenih, šteta na dan 31. decembra, koje su nastale u prethodnom periodu a prvi put prijavljene u godini za koju se utvrđuje ovaj koeficijent i zbiru iznosa šteta riješenih u toku godine i rezervisanih, nastalih prijavljenih, šteta na dan 31. decembar u godini za koju se utvrđuje taj koeficijent. Za obračun ukupno rezervisanih šteta po vrstama osiguranja, ukupni iznosi rezervisanih nastalih prijavljenih a neriješenih šteta i nastalih neprijavljenih šteta, koriguju se koeficijentom rezervacije troškova u vezi s rješavanjem i isplatom šteta.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.16. Matematička rezerva

U skladu sa aktima poslovne politike, matematička rezerva se iskazuje kao razlika između sadašnje vrijednosti budućih obaveza Društva i sadašnje vrijednosti budućih obaveza ugovarača osiguranja. Sredstva matematičke rezerve se upotrebljavaju za isplatu ugovorene sume osiguranja po isteku osiguranja, za isplatu otkupne vrijednosti ugovorene osigurane sume prije isteka osiguranja i za isplatu ostalih obaveza predviđenih ugovorima za osiguranje života. Matematička rezerva se obračunava za sva dugoročna osiguranja posebno za svaki ugovor o osiguranju života primenom prospektivnog metoda obračuna, a u skladu sa principima aktuarske matematike.

3.17. Tekući i odloženi porezi

Porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica. Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Društva iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica.

Poreski propisi Republike Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez

Odloženi porez se ukalkulisava u punom iznosu, korišćenjem metode obaveza, za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa u finansijskim izvještajima. Međutim, ukoliko odloženi porez, pod uslovom da nije računovodstveno obuhvaćen, proistekne iz inicijalnog priznavanja sredstva ili obaveze u nekoj drugoj transakciji osim poslovne kombinacije koja u trenutku transakcije ne utiče ni na računovodstvo ni na oporezivu dobit ili gubitak, tada se on računovodstveno ne obuhvata. Odloženi porez se odmjerava prema poreskim stopama (i zakonu) koje su na snazi do datuma bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primjenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložene poreske obaveze izmiriti.

Odloženo poresko sredstvo se priznaje do iznosa za koji je vjerovatno da će buduća dobit za oporezivanje biti raspoloživa i da će se privremene razlike izmiriti na teret te dobiti. Odloženi porezi su obračunati primjenom stope od 9%.

3.18. Primanja zaposlenih

Obaveze za penzije

Društvo, u normalnom toku poslovanja, vrši plaćanja državi Crnoj Gori u ime svojih zaposlenih. Svi zaposleni Društva dio su penzionog plana države Crne Gore. Svi doprinosi koji su obavezni po penzionim planu države Crne Gore se vode kao trošak u periodu kada nastanu. U Društvu ne postoji nijedan drugi penzionalni plan niti naknade zaposlenima nakon penzionisanja i stoga nema obaveze u tom smislu. Isto tako, Društvo nema obavezu da obezbjeđuje buduće naknade sadašnjim ni bivšim zaposlenima, već sve naprijed navedeno sprovodi u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.18. Primanja zaposlenih (nastavak)

Ostala primanja zaposlenih

Pomoć zaposlenima po odluci Izvršnog direktora.

Otpremnine

Saglasno Opštem kolektivnom ugovoru zaposlenima se isplaćuje otpremnina prilikom odlaska u penziju ili najkasnije u roku od 30 dana od dana prestanka radnog odnosa. Otpremnina se isplaćuje i u slučajevima prestanka potrebe za radom zaposlenih, kada zaposlenom nije obezbijeđeno ni jedno od prava predviđenih Programom ostvarivanja prava zaposlenih za čijim je radom prestala potreba, koji donosi nadležni organ Društva. Zaposlenom koji je ostvario pravo na otpremninu, u smislu člana 94 Zakona o radu (zbog proglašenja tehnološkim viškom), prestaje radni odnos, odnosno otkazuje se ugovor o radu, danom kada je isplata izvršena

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA

Društvo radi procjene i prepostavke o budućnosti. Takve računovodstvene procjene, po definiciji, će rijetko odgovarati stvarnim rezultatima. Procjene koje nose znatan rizik mogućih značajnih usklajivanja knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u sljedećoj poslovnoj godini, opisane su u nastavku.

Računovodstvene procjene i procjenjivanja se kontinuirano preispituju, a zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja o budućim događajima za koje se vjeruje da će u datim okolnostima biti razumna.

Gubici od umanjenja vrijednosti finansijske imovine

Društvo se rukovodi smjernicama Odluke Agencije za nadzor osiguranja o načinu procjenjivanja aktive društava za osiguranje da odredi koja je vrijednost finansijskih sredstava koja se drže do dospijeća i potraživanja za premiju. Ovo određivanje zahtijeva značajno procjenjivanje. Prilikom procjenjivanja Društvo, među ostalim faktorima, procjenjuje: trajanje i obim do kojeg je fer vrijednost ulaganja manja od troška i finansijsko stanje primaoca ulaganja i izgleda za okončanje posla u skoroj budućnosti, uključujući faktore kao što su učinak industrije i sektora, promjene u tehnologiji, i tokove gotovine iz poslovanja i finansiranja.

Potreba za umanjenjem vrijednosti imovine koja se vodi po amortizovanom trošku procjenjuje se na način opisan u napomeni 3.12. Rezervisanje za umanjenje vrijednosti potraživanja temelji se na ročnosti potraživanja i najboljoj procjeni rukovodstva o sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova.

Bruto vrijednost potraživanja i stopa ispravke vrijednosti na kraju godine iznose:

U EUR	31.12.2019	31.12.2018
Bruto izloženost	136.350	136.080
Ispravka vrijednosti potraživanja	(15.029)	(14.747)
% ispravke vrijednosti	11,02%	10,84%

Povećanje/smanjenje stope ispravke vrijednosti za 1 procentni poen i primjena iste na gore navedeni bruto iznos potraživanja dovela bi do povećanja gubitka od ispravke vrijednosti u iznosu od EUR 1.364 (31. decembra 2018: EUR 1.361), odnosno do ukidanja gubitka od ispravke vrijednosti u iznosu od EUR 1.364 (31 decembra 2018: EUR 1.361).

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)

Procjena rezervisanja za nastale prijavljene štete kao i rezervisanja za nastale neprijavljenе štete

Rezervisane štete obračunavaju se u visini procijenjenih obaveza koje je Društvo dužno isplatiti po osnovu onih ugovora o osiguranju kod kojih je osigurani slučaj nastupio prije kraja obračunskog perioda, uključujući sve troškove vezane za rješavanje i isplatu šteta.

Društvo rezervisane štete obračunava na osnovu obaveza iz ugovora o osiguranju i ugovora o reosiguranju, normativa za pružanje usluga u postupku utvrđivanja štete, vrijednosti materijala i usluga, nalaza i mišljenja veštaka, procjenitelja, aktuara i drugih stručnjaka, kao i na osnovu podataka o troškovima vezanim za rješavanje i isplatu šteta.

Rezervisane štete moraju pored procijenjenih obaveza za nastale prijavljene a neriješene štete, obuhvatiti i procijenjene obaveze za nastale a neprijavljenе štete.

Društvo za osiguranje utvrđuje rezervisane štete po rizicima unutar vrsta osiguranja, a ako ne može drugačije onda po vrstama osiguranja.

Rezervisane štete obuhvataju:

1. rezerve za nastale, prijavljene a neriješene štete do kraja obračunskog perioda za koji se utvrđuje rezerva šteta (RBNS);
2. rezerve za nastale neprijavljenе štete do kraja obračunskog perioda za koji se utvrđuje rezerva šteta (IBNR).

Rezerve za štete koje su nastale i nisu prijavljene mogu obuhvatati ako je to potrebno (zavisno od načina utvrđivanja rezervi za prijavljene štete i tehnologije obrade šteta) i:

1. rezerve za nastale a nedovoljno riješene odnosno rezervisane štete (budući razvoj po prijavljenim štetama - IBNER),
2. rezerve za štete koje bi mogle biti reaktivirane u budućnosti i
3. rezerve za štete u prenosu (prijavljene ali nisu u rezervi za prijavljene štete ili nezavedene štete - RBNR).

Društvo za osiguranje nije obavezno da posebno iskazuje svaku od rezervi iz prethodnog stava ovog člana.

Rezerve za nastale, prijavljene a neriješene štete se obračunavaju za sve štete koje su prijavljene Društvu, a koje nisu riješene do kraja obračunskog perioda, i to pojedinačnom procjenom za svaku štetu.

Pojedinačna procjena za svaku štetu utvrđuje se prema procjeni vrijednosti očekivanih isplata na osnovu dokumentacije prikupljene u postupku rješavanja odštetnog zahtjeva.

Za nastale prijavljene a neriješene štete u redovnom postupku (koje nisu u sporu) za koje je utvrđen pravni osnov ali nisu pričuvani potrebni dokumenti na osnovu kojih bi se s većom preciznošću (valjano) mogli obračunati rezervisani iznosi – rezerviše se, i to po svakoj šteti, iznos najmanje u visini prosječnog iznosa šteta riješenih u tekućoj godini za vrstu osiguranja kojoj ta šteta pripada.

Rezervisane nastale a neprijavljenе štete utvrđuju se na osnovu statističkih podataka za takve štete, podataka o prijavljenim štetama i tehnologije obrade šteta, kao i ostalih raspoloživih podataka i informacija.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)

Zavisno od karakteristika pojedine grupe ili vrste osiguranja, portfelja Društva, kao i od oblika i kvaliteta raspoloživih podataka, rezervisane nastale a neprijavljeni štete obračunavaju se sledećim aktuarskim metodama ili njihovim kombinacijom:

1. metoda lančanih ljestvica (“chain ladder”);
2. na osnovu podataka o riješenim i rezervisanim nastalim prijavljenim a neriješenim štetama, ne uključujući rentne štete.

Podaci o štetama koji se koriste pri obračunu po gore navedenim metodama ne sadrže podatke o troškovima vezanim za rješavanje i isplatu šteta.

Obračun rezervisanih nastalih neprijavljenih šteta po metodi lančanih ljestvica vrši se uz ispunjenje uslova postojanja baze podataka o riješenim štetama u predmetnoj vrsti osiguranja za najmanje tri pune uzastopne poslovne godine.

Prosječan faktor (“CL factor”) porasta riješenih šteta u razvojnoj godini “ $k+1$ ” u odnosu na razvojnu godinu “ k ”, dobija se kao količnik sledećih veličina:

- brojilac: zbir proizvoda kumulativnih iznosa šteta riješenih u razvojnoj godini “ k ” i odgovarajućih pojedinačnih razvojnih faktora (koji se odnose na razvoj šteta iz godine “ k ” u godinu “ $k+1$ ”), po godinama nastanka štete, pri čemu se ne posmatra vrijednost u poslednjoj godini nastanka štete;
- imenilac: zbir kumulativnih iznosa šteta riješenih u razvojnoj godini “ k ”, po istim godinama nastanka štete koje su posmatrane prilikom definisanja brojca.

U slučaju da pojedinačni razvojni faktor u razvojnoj godini “ $k+1$ ” u odnosu na razvojnu godinu “ k ” nije moguće definisati iz razloga nepostojanja šteta u razvojnoj godini “ k ”, njegova vrijednost se svodi na 1.

U slučaju da je broj punih razvojnih godina za koje postoje raspoloživi podaci manji od broja razvojnih godina potrebnih za potpuni razvoj šteta u dатој vrsti osiguranja, računa se granični razvojni faktor (“Tail factor”).

Ako se pojedinačni, prosječni i granični razvojni faktor predstave kao zbir jedinice i razvojnog dijela ($1+d$), onda se razvojni dio graničnog razvojnog faktora određuje kao dvostruka vrijednost razvojnog dijela poslednjeg poznatog prosječnog razvojnog faktora.

Ukupan procijenjeni iznos riješenih šteta po godinama nastanka šteta se dobija kao proizvod kumulativnog iznosa šteta riješenih do dana obračuna, pripadajućih prosječnih koeficijenata porasta riješenih šteta i graničnog razvojnog faktora. Od tako izračunatog iznosa ukupno riješenih šteta po godinama nastanka šteta oduzimaju se štete riješene do dana obračuna, čime se dobija iznos ukupno rezervisanih šteta po godinama nastanka šteta. Da bi se dobole rezervisane nastale neprijavljeni štete po godinama nastanka šteta, od ukupno rezervisanih šteta po godinama nastanka šteta oduzimaju se rezervisane prijavljene a neriješene štete po godinama nastanka šteta. U slučaju da se prilikom ovog oduzimanja dobije negativan iznos, on se svodi na nulu. Ukupan iznos rezervisanih nastalih neprijavljenih šteta u dатој vrsti osiguranja, dobija se kao zbir rezervisanih nastalih neprijavljenih šteta po godinama nastanka šteta.

Aktuar Društva, prilikom izvođenja obračuna iz ove tačke, pristupa analizi riješenih šteta u cilju utvrđivanja mogućih neuobičajenih odstupanja od odgovarajućih prosječnih vrednosti, čime se eliminise uticaj riješenih šteta ekstremnog iznosa na proračun.

Ovlašćeni aktuar daje mišljenje o tome da li su tehničke rezerve obrazovane u skladu sa Zakonom, kao i mišljenje o dovoljnosti tako izračunatih rezervi.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUDIVANJA (nastavak)

Obračun po tradicionalnoj (paušalnoj) metodi vrši se na osnovu sledećeg obrasca:

$$R_t^{IBNR} = a_t \cdot (S_t + R_t) \quad , \text{ pri čemu je:}$$

R_t^{IBNR} - iznos rezervisanih nastalih neprijavljenih šteta u vrsti osiguranja,

a_t - koeficijent za obračun rezervisanih nastalih neprijavljenih šteta u vrsti osiguranja,

S_t - iznos riješenih šteta (osim rentnih šteta) u samopridržaju u vrsti osiguranja u tekućoj godini,

R_t - iznos rezervisanih šteta (osim rentnih šteta) u samopridržaju za nastale prijavljene a neriješene štete u vrsti osiguranja na dan obračuna.

Društvo koje u vrsti osiguranja posluje duže od tri godine, koeficijent a_t izračunava na dan 31. decembra tekuće godine kao aritmetičku sredinu koeficijenata k_i za poslednje tri godine (za tekuću godinu $i = t$, za dve godine koje prethode tekućoj godini $i = t-1$ i $i = t-2$).

Koeficijent k_i za svaku od poslednje tri godine dobija se kao količnik zbiru iznosa šteta riješenih u toku godine i rezervisanih (nastalih prijavljenih a neriješenih) šteta na dan 31. decembra, koje su nastale u prethodnom periodu a prvi put prijavljene u godini za koju se utvrđuje ovaj koeficijent, i zbiru iznosa šteta riješenih u toku godine i rezervisanih (nastalih prijavljenih a neriješenih) šteta na dan 31. decembra u godini za koju se utvrđuje taj koeficijent.

Kada je koeficijent a_t manji od 0.10, pri obračunu rezervisanih nastalih neprijavljenih šteta se, umjesto tog koeficijenta, koristi koeficijent $\hat{a}_t = 0.10$.

Rezervisane nastale neprijavljenе štete po vrstama osiguranja na dan obračuna u toku godine (31. mart, 30. jun i 30. septembar) obračunavaju se primjenom metode na osnovu podataka o riješenim i rezervisanim nastalim prijavljenim a neriješenim štetama, ne uključujući rentne štete kao proizvod koeficijenta a_t , odnosno $\hat{a}_t$ utvrđenog na dan 31. decembra prethodne godine i zbiru iznosa riješenih šteta u samopridržaju u poslednjih dvanaest mjeseci i rezervisanih (nastalih prijavljenih a neriješenih) šteta u samopridržaju na dan obračuna (bez rentnih šteta).

U slučaju da su rezervisane nastale neprijavljenе štete iz stava 1 ove tačke manje od rezervisanih nastalih neprijavljenih šteta na kraju prethodne godine, kao iznos obaveze za nastale neprijavljenе štete se uzima iznos rezervisanih nastalih neprijavljenih šteta obračunat na kraju prethodne godine.

Društvo je dužno da obezbijedi da u vrsti osiguranja obračunati iznos rezervisanih nastalih neprijavljenih šteta bude u visini sredstava dovoljnih za izmirenje obaveza po tim štetama, s tim da taj iznos ne može biti manji od iznosa dobijenog primjenom metode na osnovu podataka o riješenim i rezervisanim nastalim prijavljenim a neriješenim štetama, ne uključujući rentne štete.

Troškovi vezani za rješavanje i isplatu šteta sastavni su dio bruto rezervisanih šteta, a odnose se na direktnе troškove vezane za rješavanje i isplatu šteta i indirektnе troškove vezane za rješavanje i isplatu šteta.

Za obračun bruto rezervisanih šteta po vrstama osiguranja, ukupni iznosi rezervisanih nastalih prijavljenih a neriješenih šteta i nastalih neprijavljenih šteta koriguju se koeficijentom rezervacije troškova vezanih za rješavanje i isplatu šteta r_t .

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)

Koeficijent rezervacije se utvrđuje na kraju obračunskog perioda po vrstama osiguranja, na osnovu sledećeg obrasca:

$$r_t = 1 + \frac{T_t}{S_{U_t}} \quad , \text{pri čemu je:}$$

- r_t - koeficijent rezervacije troškova vezanih za rješavanje i isplatu šteta,
 T_t - troškovi vezani za rješavanje i isplatu šteta na kraju obračunskog perioda,
 S_{U_t} - ukupan iznos riješenih šteta, odnosno naknade osiguranja na kraju obračunskog perioda (uključujući i rentne štete).

Bruto rezervisane štete na datum procjene obračunavaju se kao proizvod koeficijenta r_t i iznosa rezervisanih šteta na taj datum.

Društvo za osiguranje udio reosiguravača u bruto rezervisanim štetama određene vrste osiguranja obračunava u skladu sa odredbama ugovora o reosiguranju i zavisno od primijenjene metode obračuna rezervisanih šteta.

Neto rezervisane štete (rezervisane štete u samopridržaju) Društva izračunavaju se tako što se zbir rezervisanih šteta sopstvenog portfelja osiguranja i rezervisanih šteta primljenih saosiguranja umanji za zbir rezervisanih šteta prenijetih u saosiguranje i reosiguranje.

U skladu sa *Procedurom za provjeru adekvatnosti tehničkih rezervi*, u slučaju da test adekvatnosti pokaže da je u dатој vrsti osiguranja iznos rezervisanih šteta nedovoljan za ispunjenje obaveza, preduzimaju se odgovarajuće mjere u cilju obezbjedenja dovoljnosti rezervisanih šteta. Ove mjere mogu da obuhvate korekciju rezervisanih iznosa, promjenu metoda za obračun, preispitivanje i korekciju korišćenih prepostavki i sl.

U skladu sa *Procedurom za poređenje utvrđenog iznosa tehničkih rezervi*, prepostavki i podataka sa iskustvom, u slučaju utvrđene sistematske nedovoljnosti iznosa rezervisanih šteta, preduzimaju se odgovarajuće mjere u cilju obezbjedenja dovoljnosti rezervisanih iznosa. Ove mjere mogu da obuhvate korekciju rezervisanih iznosa, promjenu filozofije rezervisanja šteta, preispitivanje i korekciju metoda za obračun, korišćenih prepostavki i sl.

5. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA

Društvo nije u obavezi da sačinjava i dostavlja podbilansne stanje i uspjeha po segmentima poslovanja. U skladu sa Pravilnikom o sadržini izvještaja, obavještenja i drugih podataka koji se dostavljaju Agenciji za nadzor osiguranja i o načinu i rokovima njihovog dostavljanja („Sl. List CG, br. 063/17 od 04.10.2017.“), Društvo je dužno da dostavlja Agenciji za nadzor osiguranja Godišnji izvještaj društva za osiguranje za potrebe nadzora koji, između ostalog, sadrži i analitičke prikaze pozicija bilansa stanja i uspjeha po vrsti osiguranja.

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Društvo je u svom poslovanju izloženo: riziku osiguranja, tržišnim rizicima, riziku likvidnosti, kreditnom riziku, kao i drugim rizicima koji zavise od prirode, obima i složenosti poslovanja preduzeća.

6.1. Opšti dio

Postizanje poslovnih strateških ciljeva je u centru svakog procesa upravljanja. Upravljanje rizicima u Društvu zasnovano je na zakonskoj regulativi Republike Crne Gore:

- Zakon o osiguranju („Sl. List Republike Crne Gore“, br.078/06, 019/07, „Sl. List CG“, br. 19/07, 53/09, 40/11, 45/12, 06/13, 55/16)
- Podzakonskim aktima donesenim od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore koji bliže uređuju pojedine oblasti

Cilj upravljanja rizicima Društva jeste da se obezbijedi očuvanje i uvećanje vrijednosti Društva, zaštite interesi osiguranika, korisnika osiguranja, trećih oštećenih lica, zaposlenih, akcionara i drugih povjerilaca Društva, kao i sprečavanje nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju Društva. Prethodno navedeno uključuje pre svega očuvanje kapitalne baze, reputacije i profitabilnosti Društva u svim mogućim lošim okolnostima koje se mogu desiti u poslovnom okruženju.

Strategija upravljanja rizicima obuhvata procese i procedure neophodne za neprekidno identifikovanje, merenje, ublažavanje, nadzor i izvještavanje o pojedinačnim rizicima, uključujući i njihovu međuzavisnost. Strategija upravljanja rizicima Društva proizilazi iz poslovne strategije i inherentnih rizika vezanih za njen sprovođenje. Apetiti Društva za preuzimanje rizika uključeni su u strategiju upravljanja rizicima, kao i ukupnu strategiju poslovanja.

Ključne osnove strategije upravljanja rizicima date su u narednoj tabeli:

Adekvatnost kapitala	Osnovni zadatak Društva predstavlja održanje pokazatelja adekvatnosti kapitala iznad definisanog zakonskog minimuma.
Optimizacija rizika i prinosa	Proizvodi Društva se dizajniraju na način da obezbijede stabilan dugoročan prinos. Uspostavljen je jasan proces testiranja profitabilnosti u kome razmatramo i mišljenje UNIQA Grupe u cilju obezbjeđivanja profitabilnosti novih proizvoda.
Tržišni rizik	Kao investitor koji se pre svega rukovodi svojim obavezama, Društvo usklađuje strukturu svojih sredstava sa svojim obavezama. Proces strateške alokacije sredstava koristimo za upravljanje tržišnim rizikom u okviru regulatornih ograničenja, pri čemu se rukovodimo principom opreznosti.
Kreditni rizik	Kreditnim rizikom Društvo upravlja pre svega kroz selektivan i oprezan pristup izboru drugih ugovornih strana. Ovaj proces obuhvata i strogo pridržavanje regulatornih limita izloženosti prema pojedinačnim pravnim licima prilikom investiranja sredstava tehničkih rezervi.
Operativni rizici	Društvo je implementiralo transparentan sistem upravljanja i uspostavilo ključne funkcije u okviru tog sistema, koje zajedno sa sistemom internih kontrola uspostavljenim u Društvu doprinose ograničavanju izloženosti Društva operativnim rizicima. Operativni modeli koji se primenjuju u Društvu imaju za cilj standardizovane procese, a sve u cilju smanjenja operativnih rizika.

Razvoj sistema prepoznavanja, mjerena i upravljanja rizicima, kao osnova za kratkoročno i dugoročno planiranje i očuvanje adekvatnosti kapitala, predstavlja osnovu za očuvanje solventnosti Društva.

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

6.1. Opšti dio (nastavak)

Društvo je implementiralo jasan model upravljanja koji uvećava konkurenčne mogućnosti i povećava vrijednost Društva. Politikom upravljanja u Društvu jasno su definisani sistemi, organi i funkcije upravljanja u Društvu, u skladu sa Zakonom o osiguranju („Sl. List Republike Crne Gore“, br. 078/06, 019/07, „Sl. List CG“, br. 19/07, 53/09, 40/11, 45/12, 06/13, 55/16), i u skladu sa Zakonom o privrednim društvima („Sl. List RCG“, br. 06/02, „Sl. List CG“ br. 40/11) i Statutom Društva br. Savr IX-3 od 30.09.2016. godine. Modelom upravljanja jasno su definisane nadležnosti i odgovornosti svih ključnih organa i funkcija i definisan je strateški i operativni razvoj u Društvu. Ključne organe upravljanja čine Skupština akcionara, Odbor direktora i Izvršni direktor. Model upravljanja obuhvata i organizacionu strukturu Društva sa definisanim i opisanim zaduženjima i nadležnostima pojedinačnih organizacionih dijelova u vezi sa donošenjem odluka.

Kao sastavni dio sistema upravljanja u Društvu su uspostavljene i sljedeće funkcije: aktuarska, interna revizija, usklađenost poslovanja (u okviru Pravne službe) i sistem internih kontrola. Kao pomoć i podrška Izvršnom direktoru u donošenju odluka o adekvatnom upravljanju rizicima, formiran je Komitet za rizike. Komitet za rizike predstavlja nezavisnu, kontrolnu i savjetodavnu funkciju, koja podržava Izvršnog direktora u postupku kontrole i praćenja “rizičnog profila” Društva u kratkoročnom i dugoročnom pogledu, u postupku definisanja i usaglašavanja okvira za upravljanje rizicima sa zakonskom regulativom, kao i sa standardima UNIQA Grupe.

Proces upravljanja rizicima u Društvu bliže je uređen sljedećim internim aktima:

- Procedura za procenu rizika u životnom osiguranju,
- Pravilnik o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja matematičke rezerve i posebne rezerve životnih osiguranja kod kojih osiguranik preuzima na sebe investicioni rizik,
- Pravilnik o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja tehničkih rezervi za rezervisane štete,
- Pravilnik o uslovima i načinu reosiguranja,
- Pravilnik o uslovima i načinu deponovanja i ulaganja sredstava Društva,
- Smjernice za ulaganje sredstava,
- Procedura za identifikaciju, mjerjenje i praćenje rizika kojima je društvo izloženo u poslovanju,
- Pravilnik o radu Komiteta za rizike.

a interno su usvojene i politike UNIQA Grupe koje u značajnoj mjeri doprinose unapređivanju sistema upravljanja rizicima:

- Politika sistema internih kontrola,
- Politika upravljanja rizicima,
- Politika upravljanja operativnim rizicima,
- Procedura upravljanja kapitalom,
- Procedura za upravljanje imovinom i obavezama.

Komitet za rizike prati ispunjavanje ciljanih vrijednosti rizika definisanih Procedurom za identifikaciju, mjerjenje i praćenje rizika kojima je društvo izloženo u poslovanju, kao i okvirom za upravljanje rizicima UNIQA Grupe, sa ciljem dugoročnog obezbjeđenja ispunjenosti uslova u vezi sa adekvatnošću kapitala Društva.

Komitet za rizike pored kvantitativnih pitanja, raspravlja i o kvalitativnim pitanjima sa aspekta ključnih strateških, operativnih, pravnih i drugih značajnih rizika kojima Društvo može biti izloženo u svom poslovanju, statusu sistema internih kontrola, operativnim rizicima i promjenama zakonskog okruženja sa aspekta uticaja na Društvo, kao i o drugim pitanjima značajnim za poslovanje Društva.

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

6.1. Opšti dio (nastavak)

Težište upravljanja rizicima unutar sistema upravljanja i procesa koji se odvijaju u Društvu je ostvarenje strateških ciljeva. Proces upravljanja rizicima u Društvu obezbjeđuje periodično izveštavanje koje Upravi Društva omogućava da donosi odluke u vezi sa ostvarenjem dugoročnih ciljeva.

Izvršni direktor i drugi ključni organi u procesu odlučivanja uzimaju u obzir informacije dostavljene kao dio sistema upravljanja rizicima.

Interne kontrole definišu okvir koji obezbjeđuje standardizovan proces koji garantuje da će rizici u vezi sa efektivnošću i efikasnošću poslovnih aktivnosti, usklađenošću poslovanja sa propisima i (ne)finansijskim informacijama biti svedeni na najmanju mjeru ili spriječeni kroz prethodno definisane kontrole i procedure. Implementacija okvira sistema internih kontrola Društva inicijalno podrazumeva procjenu poslovnih procesa koji sa aspekta uticaja na bilansnu sumu Društva, tekući i(ili) budući rezultat poslovanja imaju najveći uticaj. Na bazi pomenute procjene, kao ključni poslovni procesi Društva definisani su:

- Upravljanje rizicima
- Preuzimanje rizika u osiguranje
- Obrada i rješavanje odštetnih zahteva
- Razvoj proizvoda
- Upravljanje imovinom
- Finansijsko izvještavanje
- Finansijske transakcije
- Računovodstvo
- Finansijski kontroling
- Reosiguranje
- Informacione tehnologije.

Trenutni model za upravljanje rizicima Društva je zasnovan na Solventnost I principima i obuhvata:

- Rizik osiguranja i reosiguranja
- Finansijski rizik: tržišni rizik, rizik likvidnosti i kreditni rizik;
- Operativni rizik (uključujući pravni rizik i rizik informacionih tehnologija).

Prema podacima sa stanjem na dan 31.12.2019. godine Društvo ispunjava regulatorne zahteve koji se odnose na adekvatnost kapitala. U posmatranom periodu, Društvo je obezbijedilo raspoloživu marginu solventnosti (garantnu rezervu) iznad propisanog nivoa, što predstavlja značajnu podršku daljem rastu i razvoju Društva uz istovremeno održavanje visokog nivoa finansijske stabilnosti.

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

6.2. Upravljanje rizikom u osiguranju

Rizik osiguranja se odnosi na neizvjesnost poslova osiguranja. Najznačajnije komponente rizika osiguranja su premijski rizik i rizik neadekvatnih rezervisanja osiguranja. Oni se odnose na adekvatnost premijskih tarifa i adekvatnost rezervisanja u odnosu na obaveze iz osiguranja i kapitalnu osnovu.

Premijski rizik je prisutan u trenutku izdavanja polise prije nego što se dogodi osigurani slučaj. Postoji rizik da će troškovi i štete koji će nastati biti veći od primljenih premija. Rizik rezervisanja predstavlja rizik da je apsolutni nivo tehničkih rezervi pogrešno procijenjen ili da će stvarne štete varirati oko statističke srednje vrijednosti.

Rizik rezerve životnih osiguranja uključuje biometrijski rizik (koji uključuje smrtnost, dugovečnost, rizik oboljevanja i invalidnosti) i rizik odustajanja. Rizik odustajanja predstavlja veću ili manju stopu odustajanja od polisa, prekida osiguranja, promena u statusu kapitalizacije (prestanak plaćanja premije) i otkupa.

Strategija Društva u pogledu upravljanja rizikom je da putem odgovarajućih procedura, postupaka, sistemom internih kontrola i radnji obezbijedi nesmetano poslovanje Društva kao i zaštitu imovine i interesa osiguranika, korisnika osiguranja i drugih povjerilaca Društva. Za uspostavljanje sistema upravljanja rizikom u Društvu je odgovorno rukovodstvo Društva.

U okviru sistema internih kontrola, definisani su procedure i odgovorne osobe koje su dužne da se pridržavaju istih i da u okviru svojih nadležnosti sprovode definisane ciljeve.

Rizik osiguranja na 31.12.2019. godine je na niskom nivou:

- Test dovoljnosti obaveza životnih osiguranja je pokazao da su prihodi od premije i rezerve koje su obrazovane dovoljne za ispunjenje obaveza iz ugovora o osiguranju;
- Nivo samopridržaja Društva je na adekvatnom nivou. Struktura ugovora o reosiguranju i prenos viška rizika iznad samopridržaja u reosiguranje je oprezna i adekvatna.

Tabelarni prikaz premija osiguranja i premija datih u reosiguranje po vrstama osiguranja dat je u sljedećem pregledu:

U EUR	2019			2018		
	Premija osiguranja	Premija data u reosiguranje	Neto	Premija osiguranja	Premija data u reosiguranje	Neto
Osnovno životno osiguranje	1.762.633	(63.747)	1.698.886	1.751.097	(57.015)	1.694.082
Rentno osiguranje	25.225	-	25.225	30.376	-	30.376
Dopunsko osiguranje	123.337	(1.895)	121.442	120.419	(1.856)	118.564
Druge vrste životnih osiguranja	3.000	-	3.000	3.200	-	3.200
UKUPNO	1.914.196	(65.642)	1.848.554	1.905.092	(58.871)	1.846.221

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

6.2. Upravljanje rizikom u osiguranju (nastavak)

Tabelarni prikaz obračunatih šteta i šteta iz reosiguranja:

U EUR	2019			2018		
	Bruto naknade šteta	Štete iz reosiguranja	Neto	Bruto naknade šteta	Štete iz reosiguranja	Neto
Osnovno životno osiguranje	661.610	(61.719)	599.891	850.838	(3.811)	847.027
Rentno osiguranje	14.491	-	14.491	23.806	-	23.806
Dopunsko osiguranje	38.974	-	38.974	47.328	-	47.328
Druge vrste životnih osiguranja	-	-	-	-	-	-
UKUPNO	715.075	(61.719)	653.356	921.972	(3.811)	918.161

Upravljanje rizicima

Društvo upravlja rizikom osiguranja kroz limite preuzimanja rizika, procedure odobravanja transakcija koje uključuju nove proizvode ili koje prelaze zadane limite, tarifiranje, dizajn proizvoda i upravljanje reosiguranjem.

Strategija preuzimanja rizika teži različitosti koja će osigurati uravnovežen portfelj i temelji se na velikom portfelju sličnih rizika tokom više godina što smanjuje varijabilnost rezultata.

Društvo reosigurava dio rizika koji pribavlja kako bi kontrolisalo izloženost gubicima i zaštitilo kapitalnu osnovu.

Adekvatnost obaveza se procjenjuje uvezši u obzir odgovarajuću imovinu (fer i knjigovodstvenu vrednost, valutu i osjetljivost na kamatne stope), promjene u kamatnim stopama i kursevima valuta i razvoj smrtnosti, oboljevanja, učestalosti i iznosima šteta u životnom osiguranju, odustajanjima i troškovima kao i opštim uslovima na tržištu. Posebna pažnja posvećuje se adekvatnosti obaveza iz poslova životnog osiguranja.

Pribava osiguranja života je definisana Procedurom za procenu rizika u životnom osiguranju. Prilikom zaključivanja životnog osiguranja, svi osiguranici nezavisno od pristupne starosti i visine osigurane sume popunjavaju upitnik o zdravstvenom stanju, koji je sastavni dio ponude osiguranja života. U slučaju veće osigurane sume traži se dodatna ljekarska dokumentacija. Svaka ponuda osiguranja života sadrži i određena isključenja koja se obavezno navode na polisi.

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

6.2. Upravljanje rizikom u osiguranju (nastavak)

Koncentracija rizika osiguranja

Ključni aspekt rizika osiguranja kojem je Društvo izloženo je stepen koncentracije rizika osiguranja koji određuje stepen do koga određeni događaj ili serija događaja mogu uticati na obaveze Društva. Takva koncentracija može proizći iz pojedinog ugovora o osiguranju ili iz većeg broja ugovora. Važan aspekt koncentracije rizika osiguranja je da može proistekti iz akumulacije rizika kroz različite vrste osiguranja.

Koncentracija rizika može proistekti iz rijetkih događaja s velikim posljedicama kao što su prirodne katastrofe, u situacijama kada je Društvo izloženo neočekivanim promjenama u trendovima, na primer, neočekivane promene u ljudskoj smrtnosti ili u ponašanju osiguranika; ili kada značajni sudski ili regulatorni rizici mogu prouzrokovati velike pojedinačne gubitke, ili imati uticaj koji se širi na veliki broj ugovora.

Rizici koje pribavlja UNIQA životno osiguranje su primarno locirani u Republici Crnoj Gori.

6.3. Upravljanje finansijskim rizikom

Poslovanje Društva je izloženo različitim finansijskim rizicima: tržišni rizik (koji obuhvata rizik od promjena kurseva stranih valuta, rizik od promjene fer vrijednosti kamatne stope i rizik promjene cijena), kreditni rizik i rizik likvidnosti. Upravljanje rizicima u Društvu je usmjereni na nastojanje da u situaciji nepredvidivosti, rukovodstvo potencijalni negativni uticaj na finansijsko poslovanje Društva svede na minimum.

Finansijski rizici se sagledavaju na vremenskoj osnovi i prevashodno se izbjegavaju smanjenjem izloženosti Društva ovim rizicima. Društvo ne koristi izvedene finansijske instrumente ili ostale oblike hedžinga protiv ovih rizika zbog nerazvijenosti finansijskog tržista u kojem Društvo posluje.

Tržišni rizik

Tržišni rizik uključuje:

- a) Valutni rizik – rizik da će se vrijednost finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjena u kursu.
- b) Rizik promjene kamatnih stopa – rizik da će se vrijednosti finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjene u tržišnim kamatnim stopama. Rizik promjene kamatnih stopa predstavlja rizik da će se vrijednost imovine

Društva promijeniti zbog promjene u absolutnom nivou kamatnih stopa i/ili razlika između dvije kamatne stope. Aktivnosti Društva su pod uticajem rizika promjene kamatnih stopa u onoj mjeri u kojoj kamatonosna imovina i obaveze dospijevaju ili im se mijenjaju kamatne stope u različitim razdobljima ili u različitim iznosima. Kod promjenljivih kamatnih stopa imovina i obaveze društva podložni su i baznom riziku, koji predstavlja razliku u načinu određivanja cijena raznih indeksa promjenljivih kamatnih stopa. Rizik promjene kamatnih stopa javlja se uslijed mogućnosti da će promjene kamatnih stopa uticati na buduće tokove gotovine ili na fer vrijednost finansijskih instrumenata. Društvo prati i procenjuje uticaj promjena kamatnih stopa na buduće tokove gotovine ili na fer vrijednost finansijskih instrumenata kroz praćenje osjetljivosti Društva na promjene kamatnih stopa primenom analize usklađenosti imovine i obaveza.

- c) Cjenovni rizik – rizik da će se vrijednost finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjene cijena na tržištu, bez obzira jesu li te promjene prouzrokovane faktorima koji se odnose specifično na taj instrument ili njegovog izdavaoca ili faktorima koji se odnose na sve instrumente kojima se trguje na tržištu.

Tržišni rizik ne uključuje samo potencijalni gubitak, već i potencijalni dobitak.

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

6.3. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

Upravljanje rizicima

/i/ Rizik promjene kursa

Zvanična valuta u Crnoj Gori je EUR. Kako Društvo većinu transakcija obavlja u EUR, valutni rizik je značajno umanjen.

/ii/ Kamatni rizik

Izloženost Društva tržišnom riziku promjene u kamatnim stopama je koncentrisana u portfelju ulaganja. Poslovanje Društva je podložno riziku promjene kamatnih stopa, ako kamatonosna imovina i obaveze, na koje se plaća kamata, dospijevaju u različitim rokovima i kamate im se različito mijenjaju.

Portfelj ulaganja Društva je obezbijeđen fiksnim kamatama koje su u posmatranom periodu bile na visokom nivou i potom osnovu Društvo je ostvarilo značajan prihod.

Društvo je izloženo riziku promjena u budućim gotovinskim tokovima koje proizilaze iz promjena kamatnih stopa na tržištu. Međutim, ovaj rizik je ograničen budući da sva kamatonosna ulaganja Društva na datum izvještavanja imaju fiksne kamatne stope.

Knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava i obaveza na kraju posmatranog perioda data je u sljedećem pregledu:

Na dan 31.12.2019. U EUR	Nekamatonosna	Fiksna kamatna stopa	Varijabilna kamatna stopa	Ukupno
Finansijska imovina				
Ulaganja koja se drže do dospijeća - kuponske državne obveznice	-	10.673.504	-	10.673.504
Potraživanja od banaka- depoziti	-	820.000	-	820.000
Potraživanja po osnovu premije	63.414	-	-	63.414
Ostala potraživanja	57.907	-	-	57.907
Gotovina	-	148.820	-	148.820
Ukupna finansijska imovina	121.321	11.642.324	-	11.763.645
Finansijske obaveze				
Ostale obaveze	(296.420)	-	-	(296.420)
Obračunati troškovi	(42.212)	-	-	(42.212)
Ukupne finansijske obaveze	(338.632)		-	(338.632)

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

6.3. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

Na dan 31.12.2018.

	Nekamato-nosna	Fiksna kamatna stopa	Varijabilna kamatna stopa	Ukupno
U EUR				
Finansijska imovina				
Ulaganja koja se drže do dospijeća - kuponske državne obveznice	-	10.133.386	-	10.133.386
Potraživanja od banaka- depoziti	-	670.000	-	670.000
Potraživanja po osnovu premije	73.506	-	-	73.506
Ostala potraživanja	47.827	-	-	47.827
Gotovina	-	46.622	-	46.622
Ukupna finansijska imovina	121.333	10.850.007	-	10.971.340
Finansijske obaveze				
Ostale obaveze	(277.378)	-	-	(277.378)
Obračunati troškovi	(120.882)	-	-	(120.882)
Ukupne finansijske obaveze	(398.261)	-	-	(398.261)

Društvo prati ovu izloženost periodičnim pregledima stanja svoje imovine i obaveza. Procjene gotovinskih tokova, kao i uticaj promjena kamatnih stopa koje se odnose na portfelj ulaganja i tehničke rezerve, redovno se analiziraju. Cilj je da se ograniče neto promjene u vrijednosti imovine i obaveza koje proizilaze iz promjene kamatnih stopa.

Na dan 31.12.2019. godine svi finansijski instrumenti su sa fiksnim kamatnim stopama i shodno tome Društvo nije izloženo riziku promjene kamatne stope.

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

6.3. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

/iii/ Cjenovni rizik

Cjenovni rizik je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati kao rezultat promjena tržišnih cijena. U pregledu koji slijedi, dat je uporedni prikaz knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine i njene tržišne vrijednosti. Obzirom da su hartije od vrijednosti koje Društvo ima u portfoliju klasifikovane kao ulaganja koja se drže do dospjeća i vode po amortizovanoj vrijednosti, na datum izvještavanja, Društvo nema plasmana koja se vode po fer vrijednosti za koje bi promjena tržišnih cijena imala materijalan značaj na finansijski položaj Društva.

	Ulaganja koja se drže do dospjeća		Krediti i potraživanja		Ukupno	
	Knjigov. vrijednost	Fer vrijednost	Knjigov. vrijednost	Fer vrijednost	Knjigov. vrijednost	Fer vrijednost
31. decembar 2019.						
Kuponske državne obveznice	10.673.504	11.101.877	-	-	10.673.504	11.101.877
Potraživanja od banaka - depoziti	-	-	820.000	820.000	820.000	820.000
Ukupno	10.673.504	11.101.877	820.000	820.000	11.493.504	11.921.877
31. decembar 2018.						
Kuponske državne obveznice	10.133.386	10.458.937	-	-	10.133.386	10.458.937
Potraživanja od banaka - depoziti	-	-	670.000	670.000	670.000	670.000
Ukupno	10.133.386	10.458.937	670.000	670.000	10.803.386	11.128.937

Fer vrijednost ulaganja koja se drže do dospjeća obračunata je primjenom prinosa na obveznice objavljenim na Bloombergu na dan 31.12.2019., odnosno 31.12.2018.

Upravljanje rizicima obavlja rukovodstvo Društva i služba finansija, računovodstva i kontrolinga u sklopu politika i strategija odobrenih od strane Odbora direktora.

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

6.3. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

Kreditni rizik

Kreditni rizik se definiše kao nesposobnost dužnika u podmirenju dospjelog potraživanja. Društvo upravlja ovim rizikom redovnim pregledima i analizama od strane rukovodstva i redovnim sastancima s ciljem praćenja razvoja kreditnog rizika. Kontinuirano se prati naplativost potraživanja i vrše odgovarajuće ispravke potraživanja u skladu sa internim aktima.

Društvo upravlja ovim rizikom tako što radi diversifikaciju ulaganja u depozite kod prvoklasnih banaka i u državne obveznice. Time je rizik naplate sveden na najmanju moguću mjeru, a sve u skladu sa poslovnom konzervativnom politikom ulaganja sredstava Društva.

Plasmani slobodnih novčanih sredstava su takođe definisani Pravilnikom o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi i sredstava kapitala društva za osiguranje („Sl. List Crne Gore“, br. 62/18 od 21.09.2018).

Tabelarni prikaz izloženosti kreditnom riziku:

U EUR	2019	2018
Hartije od vrednosti	10.673.504	10.133.386
Depoziti kod banaka	820.000	670.000
Potraživanja za premiju	78.443	83.049
Ostala potraživanja	57.907	47.827
Ispravka vrijednosti	(15.029)	(9.543)
Neto knjigovodstvena vrijednost	11.614.825	10.924.719

Ročna struktura neto potraživanja za premiju prikazana je u narednoj tabeli:

u EUR	2019	2018
0 - 90 dana	57.231	62.202
91 - 180 dana	6.183	10.843
181 - 270 dana	-	460
	63.414	73.506

	Nedospelo i neobezvredeno	Dospelo i neobezvredeno	Obezvredeno	Ukupno
Bruto potraživanja za premiju	-	57.231	21.212	78.443
Ispravka potraživanja	-	-	(15.029)	(15.029)
Neto potraživanja za premiju	-	57.231	6.183	63.414

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

6.3. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

U tabeli ispod navedena je ročnost dospelih i neobezvređenih potraživanja:

Dospjelo i neobezvrijedeno	Do 30 dana	Do 60 dana	Od 61 do 90	Ukupno
Bruto potraživanja za premiju	42.426	14.805	-	57.231
Ispravka potraživanja	-	-	-	-
Neto potraživanja za premiju	42.426	14.805	-	57.231

Plasmani se odnose na ulaganja u depozite kod banaka u Crnoj Gori. Dospijeća depozita, kamatne stope po kojima su uloženi, kao i rejtinzi banaka kod kojih su uloženi depoziti, prikazani su u napomeni 17.

Ulaganja u hartije od vrijednosti predstavljaju ulaganja u obveznice izdate od strane Ministarstva finansija Vlade Crne Gore sa fiksnim kamatnim stopama. Struktura obveznica po rokovima dospijeća prikazana je u napomeni 16.

Finansijska sredstva Društva koja su izložena kreditnom riziku su depoziti kod banaka, gotovina na tekućim računima i hartije od vrijednosti. Društvo prati informacije u vezi emitentata hartija od vrijednosti i nastoji da se u plasmanima nalaze hartije od vrijednosti izdavalaca sa visokim kreditnim rejtingom. Plasman sredstava u bankarske depozite se obavlja na bazi analize bankarskog sektora i pojedinačnih banaka, imajući u vidu pojedinačne indikatore rizika banaka i vodeći računa o disperziji po bankama i kreditnom rejtingu grupe kojoj pripadaju pojedinačne banke. Bankarski depoziti se ulažu na osnovu ponude i analize boniteta banaka, uz vođenje računa o disperziji deponovanja po bankama.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti nastaje kao rezultat finansijskih aktivnosti Društva i upravljanja sredstvima. Ovaj rizik uključuje sposobnosti finansiranja imovine u odgovarajućim rokovima i kamatama, te rizik nesposobnosti likvidacije imovine po razumnoj cijeni i u odgovarajućim vremenskim razdobljima.

Likvidnost Društva utvrđuje se i prati na osnovu novčanih tokova i pokazatelja likvidnosti. Pokazatelj likvidnosti Društva se utvrđuje u skladu sa Pravilnikom o načinu utvrđivanja i praćenja likvidnosti društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje („Sl. List Crne Gore“, br. 22/14 od 16.05.2014. godine).

Društvo nastoji da u svom poslovanju što više slobodnih novčanih sredstava plasira u depozite kod banaka uz najpovoljniju kamatnu stopu. Stanje gotovinskih računa i depozita se razmatra na dnevnom nivou od strane rukovodstva Društva, prilikom čega se utvrđuju kritični dani za likvidnost, odnosno dani kada će doći do značajnog odliva sredstava, na osnovu čega se donose odluke o korišćenju sredstava. Društvo je likvidno i tokom godine je zadovoljilo zakonske zahtijeve za plaćanjem šteta na vrijeme.

Ugovori o deponovanju sredstava imaju klauzulu o prijevremenom vraćanju u slučaju potrebe za likvidnim sredstvima.

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

6.3. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

Sljedeće tabele predstavljaju strukture dospijeća sredstava i obaveza Društva posebno na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine, na osnovu nediskontovanih ugovorenih obaveza:

Na dan 31.12.2019.	do 1 godine	od 1 do 3 godine	od 3 do 5 godina	preko 5 godina	ukupno
U EUR					
Finansijska imovina					
Ulaganja koja se drže do dospijeća - kuponske državne obveznice	3.729.082	3.734.970	1.302.803	1.906.650	10.673.504
Potraživanja od banaka- depoziti	820.000	-	-	-	820.000
Potraživanja iz finansiranja	-	-	-	-	-
Potraživanja po osnovu premije	63.414	-	-	-	63.414
Ostala potraživanja	57.907	-	-	-	57.907
Gotovina	148.820	-	-	-	148.820
Ukupna finansijska imovina	4.819.223	3.734.970	1.302.803	1.906.650	11.763.645
Finansijske obaveze					
Ostale obaveze	(296.420)	-	-	-	(296.420)
Obračunati troškovi	(42.212)	-	-	-	(42.212)
Ukupne finansijske obaveze	(338.632)	-	-	-	(338.632)
Na dan 31.12.2018.	do 1 godine	od 1 do 3 godine	od 3 do 5 godina	preko 5 godina	ukupno
U EUR					
Finansijska imovina					
Ulaganja koja se drže do dospijeća - kuponske državne obveznice	1.972.646	7.512.935	647.805	-	10.133.386
Potraživanja od banaka- depoziti	670.000	-	-	-	670.000
Potraživanja iz finansiranja	-	-	-	-	-
Potraživanja po osnovu premije	73.506	-	-	-	73.506
Ostala potraživanja	47.827	-	-	-	47.827
Gotovina	46.622	-	-	-	46.622
Ukupna finansijska imovina	2.810.600	7.512.935	647.805	-	10.971.341
Finansijske obaveze					
Ostale obaveze	(277.378)	-	-	-	(277.378)
Obračunati troškovi	(120.882)	-	-	-	(120.882)
Ukupne finansijske obaveze	(398.260)	-	-	-	(398.260)

Društvo je obračunalo na dan 31.12.2019. godine rezervisanja za štete u iznosu od EUR 75.173 (31.12.2018: EUR 58.542), kao i prenosnu premiju u iznosu od EUR 24.453 (31.12.2018: EUR 24.569). Ročna struktura finansijskih sredstava i obaveza na dan 31.12.2019. godine dovoljna je za pokriće rezervisanih šteta Društva.

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

6.4. Upravljanje operativnim rizikom

Operativni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na poslovanje Društva, zbog propusta (nenamernih i namernih) zaposlenih i organa Društva, neodgovarajućih internih procedura i procesa u Društvu, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemom, odnosno drugim sistemima kao i usljud nepredvidljivih spoljnih događaja.

Operativni rizik obuhvata:

- 1) rizik pogrešnog, odnosno neodgovarajućeg izbora članova organa upravljanja, kao i lica kojima je povjereno rukovođenje pojedinim poslovima društva;
- 2) rizik pogrešnog, odnosno neadekvatnog izbora, rasporeda i postavljanja zaposlenih u društvu (kvalifikaciono i brojno);
- 3) rizik neadekvatne organizacije poslovanja društva;
- 4) rizik pogrešnog i ekonomski štetnog ugoveranja poslova;
- 5) rizik prevara, zloupotreba i drugih nezakonitih aktivnosti lica iz odredbe pod 1) ovog stava i zaposlenih u društvu;
- 6) rizik ugoveranja, organizovanja i obavljanja poslova osiguranja suprotno pravilima struke osiguranja;
- 7) rizik odsustva odgovarajućeg sistema internih kontrola, procedura i postupaka rada;
- 8) rizik prevara, zloupotreba i drugih nezakonitih aktivnosti lica kojima je povjereno rukovođenje pojedinim poslovima društva, članova organa upravljanja i zaposlenih u društvu;
- 9) ostale operativne rizike koji zavise od prirode, obima i složenosti poslovanja društva.

Društvo sprovodi proces identifikacije Operativnih rizika, u skladu sa Solventnost I lokalnom regulativom i metodologijom Grupe, koji se sastoji od:

- Prikupljanje podataka o gubicima (Loss Data Collection);
- Samoprocena rizika (Risk Self Assessment).

Nivo rizika je određen uz pomoć kvalitativne metodologije (kombinacija tabele Uticaja i Učestalosti). Društvo ne poseduje razvijen interni model (baziran na principima Solventnost II) za adekvatnu kvantifikaciju rizika. Dok Solventnost II regulativa ne stupi na snagu, Društvo na kvartalnom nivou dostavlja podatke funkciji za upravljanje rizicima Grupe, neophodne za obračun kapitalnog zahteva na bazi standardne formule.

Preferencije Društva u vezi sa operativnim rizicima su da teži da izbjegne ili svede na najmanju moguću meru operativni rizik, pravni rizik, strateški kao i druge značajne rizike. U upravljanju operativnim rizikom Društvo primjenjuje „Heat Map“-u koju redovno ažurira. U cilju umanjenja najznačajnijih rizika Društvo primjenjuje odgovarajuće mјere i prati rizike koji nisu trenutno u fokusu. Restrukturiranje IT okruženja Društva je ključno u umanjenju rizika od pada sistema. Dodatno kroz pojednostavljenja i smanjenje broja koraka u poslovnim procesima povećava se zadovoljstvo klijenata Društva. Implementacija ciljnog operativnog model (Target Operating Model – TOM) u Društvu ima za cilj standardizaciju ključnih procesa. Ovo omogućava Društву da uvećava produktivnost, poveća zadovoljstvo klijenata i umanji broj neefikasnih i nestabilnih procesa. Sektor za razvoj ljudskih resursa kontinuirano prati razvoj zaposlenih u cilju smanjenja rizika napuštanja kompanije od strane ključnih zaposlenih. Kontinuirano se prati zakonsko okruženje. Društvo je uspostavilo i funkciju praćenja usklađenosti poslovanja. Društvo je primijenilo „Heat Map“-u koja se redovno ažurira kako bi pratili najznačajnije rizike

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

6.4. Upravljanje operativnim rizikom (nastavak)

Rizici se procjenjuju na osnovu scenario analize pretnje (*thread scenarios*) i putem ekspertske procjena. Procjenjeni rizici se klasificiraju u odgovarajuće risk klase u skladu sa sistemom klasifikacije koji zavisi od raspoloživog kapitala za pokriće solventnosti tj. od raspoložive margine solventnosti (*garantne rezerve*) i procijenjene vjerovatnoće ostvarenja definisanog scenarija. Matrica vrednovanja operativnih rizika data je u nastavku:

		Iznos rizika			
		nizak	srednji	visok	kritičan
		0,1% - 1%	1% - 5%	5% - 10%	>10% od GR
Vjerovatnoća	Visoka	10% - 100%			
	Srednja	5% - 10%			
	Niska	0% - 5%			

Tabela: Matrica vrednovanja merljivih rizika

Za nemerljive rizike nije moguće kvantifikovati uticaj ni verovatnoću njihovog nastanka.

6.5. Upravljanje imovinom i obavezama

Budući da je Društvo izloženo riziku kroz ugovore o osiguranju, finansijske plasmane, finansijske obaveze i reosiguranje, cilj društva je da uparuje obaveze po ugovorima o osiguranju i finansijskim instrumentima sa aktivom koja je izložena sličnim ili identičnim rizicima.

Društvo aktivno upravlja svojom imovinom te koristi pristupe koji uravnotežuju kvalitet, diversifikaciju, uparivanje imovinom i obavezama, likvidnost i povrat na investiciju. Cilj procesa ulaganja je optimizirati prihod od ulaganja i ukupni povrat nakon poreza korigovan za rizik, istovremeno osiguravajući da se imovinom i obavezama upravlja na bazi gotovinskih tokova i ročnosti. Rukovodstvo periodično pregleda i odobrava ciljane portfelje, određuje investicione smjernice i limite te nadgleda proces upravljanja imovinom i obavezama. Dužna pažnja poklanja se usklađenosti s pravilima koje propisuje Zakon o osiguranju.

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

6.5. Upravljanje imovinom i obavezama (nastavak)

Društvo stvara ciljne portfelje za svaki značajni proizvod, što predstavlja strategije ulaganja koje Društvo koristi da bi profitabilno finansiralo svoje obaveze unutar prihvatljivog nivoa rizika. Ove strategije uključuju ciljeve za efektivno trajanje, krivu prinosa, osjetljivost, likvidnost, koncentraciju imovine po sektorima i kreditni kvalitet. Procjene korišćene u utvrđivanju približnih iznosa i vremena plaćanja vlasnicima polisa za obaveze iz ugovora o osiguranju se redovno pregledaju. Veći dio ovih procjena je subjektivne prirode i može uticati na mogućnost Društva da ostvari ciljeve upravljanja imovinom i obavezama. Pregled finansijske imovine i finansijskih obaveza dat je u tabeli u nastavku:

U EUR	2019		2018	
	Plasmani	Obaveze	Plasmani	Obaveze
Kuponske državne obveznice	10.673.504		10.133.386	
Depoziti	820.000		670.000	
Potraživanja po osnovu premije	63.414		73.506	
Ostala potraživanja	57.907		47.827	
Gotovina	148.820		46.622	
Ostale obaveze iz osiguranja		(296.420)		(277.378)
Obračunati troškovi		(42.212)		(120.882)
UKUPNO	<u>11.763.645</u>	<u>(338.632)</u>	<u>10.971.341</u>	<u>(398.260)</u>

6.6. Upravljanje kapitalom

Društvo upravlja kapitalom, održava zahtijevani nivo kapitala i ulaže kapital u skladu sa Zakonom o osiguranju, Pravilnikom o načinu obračuna margine solventnosti („Sl. List CG“, br. 14/13 od 15.03.2013. godine) i Pravilnikom o deponovanju i ulaganja sredstava tehničkih rezervi i sredstava kapitala društva za osiguranje („Sl. List CG“, br. 62/18). Na dan 31.12.2019. godine, Društvo ispunjava uslove adekvatnosti kapitala zahtijevane članom 98 i 98a Zakona o osiguranju. Garantni kapital Društva u iznosu od EUR 3.413.259 veći je od:

- iznosa propisanog članom 21, odnosno članom 201a. Zakona o osiguranju, tj. od iznosa akcijskog kapitala koji za poslove životnih vrsta osiguranja kojima se Društvo
- margine solventnosti Društva.

7. FER VRIJEDNOST KAO OSNOVA VREDNOVANJA IMOVINE I OBAVEZA

Fer vrijednost se definiše kao „cijena koja bi bila ostvarena prilikom prodaje sredstva ili plaćena za prenos obaveze u redovnoj transakciji između tržišnih učesnika na dan vrednovanja“.

U zavisnosti od karakteristike podataka (inputa) koji su korišćeni prilikom utvrđivanja fer vrijednosti, fer vrijednost se klasificiše u jedan od tri nivoa. Najveću pouzdanost ima fer vrijednost nivoa 1, zatim fer vrijednost nivoa 2, i na kraju, najmanji nivo pouzdanosti ima fer vrijednost nivoa 3.

U nastavku je hijerarhijski redosled nivoa određivanja fer vrijednosti finansijske imovine i finansijskih obaveza:

1. Fer vrijednost nivoa 1 je vrijednost koja je dobijena na bazi kotiranih cijena na aktivnim tržištima kod kojih nije vršeno bilo kakvo uskladjivanje a koje se odnose na identična sredstva ili obaveze. Fer vrijednost nivoa 1 je karakteristična za Finansijska sredstva (HOV) za koja postoji aktivno i likvidno tržište.
2. Fer vrijednost nivoa 2 je vrijednost koja je dobijena na bazi kotiranih cena za slična sredstva kojima se trguje na aktivnom i likvidnom tržištu ili vrednost koja je dobijena na bazi korigovanih kotiranih cena za identična sredstva kojima se trguje na neaktivnom i nelikvidnom tržištu.
3. Najmanju pouzdanost sa sobom nosi fer vrijednost nivoa 3 koja se dobija na bazi inputa koji nisu uočljivi na tržištu. Najčešće je reč o fer vrijednosti koja se dobija primenom različitih modela procjene koji kao podatke (inpute) koriste pretpostavke razvijene od strane menadžmenta. Fer vrijednost nivoa 3 je karakteristična za Nematerijalnu imovinu i Nekretnine, postrojenja i opremu.

Uporedni pregled knjigovodstvene i fer vrednosti na dan 31.12.2019. i 31.12.2018. za kuponske državne obveznice i potraživanja od banaka za depozite dat je u napomeni 6.3. u okviru cjenovnog rizika. Finansijske obaveze Društva su kratkoročne a njihova fer vrijednost je jednaka knjigovodstvenoj vrednosti.

8. PRIHODI OD PREMIJE OSIGURANJA I SAOSIGURANJA

Prihodi po osnovu premije osiguranja i saosiguranja predstavljaju naplaćene kao i obračunate a nenaplaćene iznose koji su fakturisani u tekućoj, odnosno prethodnoj godini korigovane za udio reosiguravača u premijama osiguranja i promjenu prenosne premije:

U EUR	2019	2018
Obračunate bruto premije životnog osiguranja	1.914.196	1.905.092
Smanjenje za udio reosiguranja u premijama osiguranja	(65.642)	(58.871)
Promjene bruto prenosnih premija	116	607
Ukupno	1.848.670	1.846.828

Obračunate bruto premije životnog osiguranja po vrsti osiguranja:

U EUR	2019	2018
Osnovno životno osiguranje	1.762.633	1.751.097
Rentno osiguranje	25.225	30.376
Dopunsko osiguranje uz osiguranje života	123.337	120.419
Druge vrste životnih osiguranja	3.000	3.200
Ukupno	1.914.196	1.905.092

9. NETO PRIHODI OD OSTALIH USLUGA

Neto prihodi od ostalih usluga obuhvataju:

U EUR	2019	2018
Prihod od ukinutih rezervisanja, osim tehničkih rezervisanja	88.808	195
Prihodi od drugih usluga	5.664	16.571
Ukupno	94.471	16.766

Društvo je tokom godine ukinulo rezervisanja koja se odnose na bonuse, naknade menadžmentu, renoviranje poslovnica i marketing aktivnosti, s obzirom da se ne planira korišćenje navedenih sredstava u planirane svrhe.

10. RASHODI NAKNADA ŠTETA

Rashodi naknada šteta obuhvataju:

U EUR	2019	2018
Obračunate bruto naknade šteta	715.076	921.973
Troškovi vezani za naknadu šteta	24.498	28.202
Umanjenje za udio reosiguravača u naknadama steta	(61.719)	(3.811)
Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete	21.000	1.356
Promjena bruto rezervisanja za nastale neprijavljenе štete	(4.370)	13.250
Ukupno	694.485	960.970

Obračunate bruto naknade šteta po vrsti osiguranja:

U EUR	2019	2018
Osnovno životno osiguranje	657.262	850.838
Rentno osiguranje	14.491	23.806
Dopunsko osiguranje uz osiguranje života	39.308	47.328
Druge vrste životnih osiguranja	4.015	-
Ukupno	715.076	921.972

11. RASHODI ZA PROMJENE NETO TEHNIČKIH REZERVISANJA

Rashodi za promjene neto tehničkih rezervisanja odnose se na promjenu matematičke rezerve i rezervisanja za učešće u dobiti u toku godine kao što slijedi:

U EUR	2019	2018
Promjena matematičke rezerve osiguranja života	696.985	333.252
Promjena rezervisanja za učešće u dobiti	(29.319)	(46.236)
Ukupno	667.667	278.015

12. OSTALI TROŠKOVI, DOPRINOSI I REZERVISANJA

Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja obuhvataju:

U EUR	2019	2018
Troškovi nadzornog organa	18.860	18.860
Troškovi ispravke vrijednosti potraživanja	11.150	7.904
Drugi ostali neto troškovi osiguranja	32.568	62.836
Rezervacije za otpremnine povodom penzionisanja	406	-
Ukupno	62.985	89.600

Drugi ostali neto troškovi osiguranja obuhvataju rashode prethodnih perioda nastale uslijed storniranja/ redukovana polisa i polisa kod kojih se mijenjaju ugovorni elementi i odobrenih popusta.

13. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA

Troškovi sprovođenja osiguranja obuhvataju: troškove sticanja osiguranja i sve druge operativne troškove koji su neophodni za obavljanje djelatnosti osiguranja (amortizaciju, zarade, materijalne troškove, troškovi ostalih usluga). Ukupni troškovi sprovođenja osiguranja umanjuju se za prihode od provizija reosiguravača.

U EUR	2019	2018
Troškovi sticanja osiguranja	360.195	388.009
Amortizacija	14.636	15.114
Neto zarade zaposlenih	101.209	148.180
Porezi i doprinosi na isplaćene zarade	70.990	94.101
Drugi troškovi rada	38.253	49.391
Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	210.452	291.672
Materijalni troškovi	3.931	5.205
Troškovi ugovora o djelu, konsultantskih usluga	69.857	91.450
Zakupnine	12.013	8.941
Troškovi platnog prometa	15.017	16.131
Premije osiguranja	146	540
Troškovi reklame, propagande i reprezentacije	113	4.076
Ostali troškovi drugih usluga	86.777	38.283
Ostali troškovi usluga	183.922	159.422
Drugi troškovi	2.260	5.377
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja	(10.033)	(27.078)
Ukupno	765.364	837.721

Drugi troškovi rada se odnose na troškove službenih putovanja kao i na usluge Agencije za zapošljavanje a ostali troškovi drugih usluga se odnose na neproizvodne usluge: konsalting, medicinske usluge, usluge oglašavanja, PTT usluge i sl.

14. FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA

U EUR	2019	2018
Finansijski prihodi		
Prihodi od kamata na sredstva po viđenju	-	395
Prihodi od kamata na oročene depozite	9.252	7.347
Prihodi od kamata po osnovu obveznica	438.691	428.549
Prihodi od predujma, prodaje osnovnih sredstava	268	451
Drugi prihodi	3.526	14.087
	451.737	450.829
Finansijski rashodi		
Drugi rashodi	(16.051)	(19.096)
	(16.051)	(19.096)
Ukupno	435.685	431.733

Struktura ukupnog neto finansijskog rezultata od ulaganja sa aspekta finansijskog rezultata ostvarenog od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i finansijskog rezultata iz ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi:

U EUR	2019	2018
Finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	316.724	297.576
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	(5.016)	-
	311.708	297.576
Finansijski rezultat od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		
Prihodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	135.013	153.253
Rashodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	(11.036)	(19.096)
	123.977	134.157
Ukupno	435.685	431.733

15. POREZ NA DOBIT

U EUR	2019	2018
Tekući porez na dobit	18.408	-
Odloženi porezi	14.793	-
Ukupno	18.408	13.868

Usaglašavanje iznosa poreza na dobit i proizvoda rezultata poslovanja:

U EUR	2019	2018
Dobitak poslovne godine	188.325	120.020
Teorijski porez po stopi od 9%	16.949	10.802
Usklađivanje prihoda i rashoda		
Troškovi koji se ne priznaju u poreskom bilansu	872	2.098
Amortizacija obračunata u finansijskim izvještajima	2.151	2.024
Amortizacija obračunata za poreske svrhe	(1.565)	(1.974)
Gubitak iz poreskog bilansa za koji nije kreirano odloženo poresko sredstvo	-	12.950
Poreska obaveza na dan 31.12.	18.408	-

Obračun odloženih poreskih sredstava i obaveza:

U EUR	Stanje na 31.12.2018.	Promjena	Stanje na 31.12.2019.
Poreski kredit po osnovu poreskih gubitaka	15.297	(15.297)	-
Razlika u poreskoj i računovodstvenoj vrijednosti osnovnih sredstava	(1.429)	1.429	-
Odloženo poresko sredstvo	13.868	-	-

U EUR	Stanje na 31.12.2017.	Promjena	Stanje na 31.12.2018.
Poreski kredit po osnovu poreskih gubitaka	15.297	-	15.297
Razlika u poreskoj i računovodstvenoj vrijednosti osnovnih sredstava	(1.429)	-	(1.429)
Odloženo poresko sredstvo	13.868	-	13.868

16. NEMATERIJALNA ULAGANJA

Nematerijalna imovina obuhvata:

U EUR
 Softveri i licence
Stanje na dan 31.12.

	2019	2018
Softveri i licence	6.122	8.104
Stanje na dan 31.12.	6.122	8.104

Promjene na nematerijalnim ulaganjima su kao što slijedi:

U EUR

Nabavna vrijednost
 Stanje na 1. januar
 Nabavka
Stanje na 31. decembar
 Ispravka vrijednosti
 Stanje na 1. januar
 Amortizacija
Stanje na 31. decembar
Sadašnja vrijednost na dan 31. decembar

Nematerijalna imovina- softveri i licence	2019	2018
Stanje na 1. januar	125.221	122.219
Nabavka	-	3.002
Stanje na 31. decembar	125.221	125.221
Ispravka vrijednosti		
Stanje na 1. januar	(117.117)	(115.484)
Amortizacija	(1.982)	(1.632)
Stanje na 31. decembar	(119.099)	(117.116)
Sadašnja vrijednost na dan 31. decembar	6.122	8.105

17. NEKRETNINE I OPREMA

Nekretnine i oprema obuhvataju:

U EUR

Građevinski objekti
 Kancelarijski nameštaj
 Kompjuterska i ostala oprema
 Automobili
Stanje na dan 31.12.

	2019	2018
Građevinski objekti	-	-
Kancelarijski nameštaj	47.377	57.137
Kompjuterska i ostala oprema	7.604	10.127
Automobili	26.647	35.048
Stanje na dan 31.12.	81.628	102.312

17. NEKRETNINE I OPREMA (nastavak)

Promjene na nekretninama i opremi:

U EUR	Građevinski objekti		Namještaj		Kompjuterska i ostala oprema		Automobili		Ukupno	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Nabavna vrijednost										
Stanje 01.01.	2.247	2.247	89.519	89.269	40.650	29.794	61.005	47.797	193.421	169.107
Nabavka	-	-	960	250	424	10.856	-	13.208	1.384	24.314
Rashodovanje	-	-	-	-	-	-	2.908	-	2.908	-
Stanje 31.12.	2.247	2.247	90.479	89.519	41.074	40.650	58.097	61.005	191.895	193.421
Ispravka vrijednosti										
Stanje 01.01.	(2.247)	(2.247)	(33.078)	(22.272)	(29.826)	(28.312)	(25.957)	(17.423)	(91.108)	(70.254)
Amortizacija	-	-	(10.608)	(10.806)	(3.059)	(1.515)	(8.251)	(8.533)	(21.918)	(20.854)
Rashodovanje	-	-	-	-	-	-	2.758	-	2.758	-
Stanje 31.12.	(2.247)	(2.247)	(43.686)	(33.078)	(32.885)	(29.827)	(31.450)	(25.956)	(110.268)	(91.108)
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.										
	-	-	46.793	56.441	8.189	10.823	26.647	35.049	81.628	102.312

18. DUGOROČNA I KRATKOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA U HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

Dugoročna ulaganja se odnose na hartije od vrijednosti – kuponske (EURO obveznice) – koje predstavljaju obveznice izdate od strane Ministarstva finansija Vlade Crne Gore sa fiksnim kamatnim stopama. Ove hartije Društvo klasificiše kao finansijski instrumenti koji se drže do dospijeća.

Struktura ulaganja u obveznice prikazana je u narednoj tabeli:

U EUR	Kamatna stopa	Datum dospijeća	2019	2018
Kuponske obveznice				
Serijski broj	5,375%	20.05.2019.	-	1.972.646
Serijski broj	3,875%	18.03.2020.	3.729.082	3.727.114
Serijski broj	5,750%	10.03.2021.	3.734.970	3.785.822
Serijski broj	3,000%	23.04.2024.	654.887	-
Serijski broj	3,375%	21.04.2025.	647.916	647.805
Serijski broj	3,500%	23.04.2026.	1.906.650	-
Ukupno			10.673.504	10.133.387

19. KRATKOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA U DEPOZITE

Kratkoročna finansijska ulaganja u depozite odnose se na deponovana sredstva kod poslovnih banaka sa rokom dospijeća do godinu dana i njihova struktura je sljedeća:

Naziv banke	Rejting banke	31.12.2019.			31.12.2018.		
		Dospijeće	Kamatna stopa	Iznos depozita	Dospijeće	Kamatna stopa	Iznos depozita
Komercijalna Banka AD Budva	-	02.08.2019	1,50%	250.000	28.03.2019.	0,60%	80.000
Komercijalna Banka AD Budva	-	-	-	-	28.03.2019.	0,60%	20.000
Societe General Banka	A+	31.01.2020	0,05%	50.000	27.12.2019.	0,60%	50.000
Addiko Banka	Ba3	04.09.2020.	1,65%	190.000	22.06.2019.	1,80%	130.000
Addiko Banka	Ba3	26.06.2020.	1,65%	130.000	31.08.2019	1,80%	180.000
Hipotekarna Banka	-	26.07.2020.	1,25%	100.000	12.07.2019	1,25%	100.000
Erste Banka	A	14.10.2020.	0,65%	100.000	28.09.2019	0,65%	100.000
<u>Nova Banka</u>	-	-	-	-	26.08.2019.	0,80%	<u>10.000</u>
Stanje na dan 31.12.				820.000			670.000

***Izvor za rejting banke su agencije za kreditni rejting Moody's, S&P, Fitch, DBRS. Posmatraju se rejtinzi koje su objavile sve četiri agencije i kao konačni rejting banke uzima se drugi najbolji rejting. Ukoliko postoji samo jedan rejting, onda se on uzimamo kao konačan.

20. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

Gotovina i gotovinski ekvivalenti na dan 31. decembra 2019. godine u iznosu od EUR 148.820 (2018: EUR 46.622) obuhvataju sredstva na računima kod poslovnih banaka. Pregled novčanih sredstava po bankama dat je u sljedećoj tabeli:

u EUR	2019	2018
CKB	20.362	25.592
NLB	46.302	3.227
Erste banka	12.618	2.547
Societe General banka	43.623	5.078
Hipotekarna banka	6.235	2.767
Atlas banka	5.706	2.426
Komercijalna banka Budva	4.447	5
Addiko banka	968	2.772
Prva banka	3.327	1.798
Nova banka	-	139
Lovćen banka	5.231	271
Ukupno	148.820	46.622

21. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA

Potraživanja za premiju osiguranja i ostala potraživanja imaju sljedeću strukturu:

U EUR	2019	2018
Potraživanja po osnovu premije osiguranja	78.443	83.049
Potraživanja za učešće u plaćenim štetama reosiguravača	-	5.109
Potraživanja po osnovu datih avansa	12.085	5.238
Ostala potraživanja	45.822	42.684
	136.350	136.080
Ispravka vrijednosti		
- potraživanja po osnovu premija	(15.029)	(9.543)
- ostalih potraživanja	-	(5.204)
Stanje na dan 31.12.	121.321	121.333

22. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

U EUR	2019	2018
Ukalkulisani prihodi po osnovu kamate na depozite	3.437	3.172
Ukalkulisani prihod po osnovu kamate na obveznice	357.873	330.702
Unapred plaćeni troškovi	4.833	7.032
Stanje na dan 31.12.	366.143	340.906

23. KAPITAL I REZERVE

23.1. Osnovni kapital

U EUR	2019	2018
Akcijski kapital	5.225.837	5.225.837
Gubitak ranijih godina	(1.806.456)	(1.842.461)
Dobit tekuće godine	155.124	120.020
Ukupni osnovni kapital na 31.12.2019.	3.574.506	3.503.396

Struktura akcijskog kapitala sa stanjem na dan 31.12. tekuće, odnosno prethodne godine prikazana je u narednoj tabeli:

U EUR	31/12/2019		31/12/2018	
	Vrijednost	% učešća	Vrijednost	% učešća
Uniqa International Beteiligungs GMBH, Austrija	4.876.619	93,32	4.876.619	93,32
Uniqa a.d. za osiguranje, Beograd	349.218	6,68	349.218	6,68
Ukupno	5.225.837	100	5.225.837	100

Dana 18.12.2019. godine akcionar Društva UNIQA International Beteiligungs – Verwaltungs GmbH spojio se sa svojim neposrednim vlasnikom – društvom UNIQA International AG. Od dana registracije spajanja u Trgovinskom судu u Beču (18.12.2019. godine) akcionar UNIQA International Beteiligungs – Verwaltungs GmbH je prestalo da postoji, a cjelokupna imovina i vlasnička prava ovog društva su prešla na UNIQA International AG. Predmetna promjena je registrovana u Centralnom registru Centralno klirinško depozitarnog društva a.d. Podgorica dana 04.02.2020. godine.

23.2. Margina solventnosti

Društvo je dužno da obračunava marginu solventnosti u skladu sa Pravilnika o načinu obračuna margine solventnosti ("Sl. List CG", br. 14/13) i da u svom poslovanju obezbijedi da margina solventnosti uvijek bude u visini koju je utvrdio regulatorni organ.

Obračun margine solventnosti na dan 31.12.2019.:

1. Margina solventnosti (osiguranje života, rentna osiguranja i dr.vrste živ.osig) na 31.12.2019.	530.961
2. Margina solventnosti za dopunska osiguranja uz osig. života (premijski metod)	22.222
3. Margina solventnosti za dopunska osiguranja uz osig. života (metod šteta)	13.747
4. Margina solventnosti za dopunska osiguranja uz osig. života na 31.12.2018.	21.785
5. Rezerve za štete dopunskih osiguranja u samopridržaju tekuće 2019. godine	29.733
6. Rezerve za štete dopunskih osiguranja u samopridržaju prethodne 2018. godine	29.718
7. Količnik (5/6)	1
8. Margina solventnosti za dopunska osiguranja uz osig. života na 31.12.2019.	22.222
Ukupna margina solventnosti na dan 31.12.2019. (1. + 8.)	553.183

23. KAPITAL I REZERVE (nastavak)

23.3. Adekvatnost kapitala

Obračun adekvatnosti kapitala dat je u sljedećem pregledu:

u EUR

	2019	2018
Akcijski kapital	5.225.837	5.225.837
Akumulirani gubitak	(1.806.456)	(1.842.462)
	3.419.381	3.383.375
Nematerijalna imovina	(6.122)	(8.104)
I OSNOVNI KAPITAL	3.413.259	3.375.271
II DOPUNSKI KAPITAL	-	-
III GARANTNI KAPITAL (I+II)	3.413.259	3.375.271
IV STAVKE ODBITKA	-	-
V KAPITAL (I+II-IV)	3.413.259	3.375.271

Garantni kapital Društva veći je od:

- iznosa propisanog članom 21, odnosno članom 21a. Zakona o osiguranju, tj. od iznosa akcijskog kapitala koji za poslove životnih vrsta osiguranja kojima se Društvo bavi iznosi EUR 3.000.000;
- margine solventnosti Društva.

Na dan 31.12.2019. godine, Društvo ispunjava uslove adekvatnosti kapitala zahtijevane članom 98 i 98a Zakona o osiguranju.

Društvo raspolaže dovoljnom visinom kapitala da pokrije iskazani gubitak u poslovanju iz ranijih godina, te nakon odbitka gubitaka ima kapital u visini od EUR 3.413.259 izračunat u skladu sa članom 92 Zakona o osiguranju. Visina kapitala je dovoljna sa aspekta obezbjedenja sigurnosti i stabilnosti poslovanja.

24. REZERVISANJA

U EUR	2019	2018
Bruto prenosne premije	24.453	24.569
Bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete	53.359	32.359
Bruto rezervisanja za štete nastale a neprijavljenе štete	21.814	26.183
	99.626	83.111
Bruto matematička rezervisanja za životna osiguranja	7.780.947	7.083.961
Bruto rezervisanja za učešće u dobiti	420.328	365.633
	8.201.275	7.449.594
Rezervisanja za penzije, jubilarne nagrade i otpremnine	2.575	2.169
	2.575	2.169
Stanje na dan 31.12.	8.303.476	7.534.874

Bruto prenosna premija u iznosu od EUR 24.453 (2018: EUR 24.569) predstavlja prenosnu premiju obračunatu po osnovu dopunskog osiguranja uz osiguranje života.

Skupština akcionara Društva je dana 23.04.2019. godine donijela Odluku o raspodjeli dobiti Društva ostvarene u 2018. godini kojom je dio dobiti ostvarene u 2018. godini u iznosu od EUR 120.020 raspoređuje na rezerve za učešće u dobiti: za sve ugovore o osiguranju koji su bili aktivni na dan 31.12.2018. godine pripisom odgovarajućeg dijela dobiti matematičkoj rezervi svakog ugovora srazmjerno učešću matematičke rezerve svakog ugovora u ukupnoj matematičkoj rezervi. Raspodjela dobiti se vrši u skladu sa ugovornim elementima po kojima je zaključen svaki pojedinačni ugovor o osiguranju.

Ukupna rezervisanja za učešće osiguranika u dobiti na dan 31. decembar 2019. godine iznose EUR 420.328.

24.1. Bruto rezervisane štete

Promjene na bruto rezervisanim štetama su prikazane kao što slijedi:

U EUR	2019	2018
Stanje 1.1.	58.542	43.936
Promjene u toku godine	16.631	14.606
	75.173	58.542
Stanje 31.12.	75.173	58.542

24. REZERVISANJA (nastavak)

24.2. Dugoročna tehnička rezervisanja – bruto matematička rezervisanja i rezervisanja za učešće u dobiti

Promjene na dugoročnim tehničkim rezervisanimima u toku godine su sljedeće:

U EUR	2019	2018
Stanje 1.1.	7.449.594	7.064.540
Promjene u toku godine	751.681	385.054
Stanje 31.12.	8.201.275	7.449.594

Dugoročna tehnička rezervisanja, koja čine bruto matematička rezerva i rezervisanja za učešće u dobiti u ukupnom iznosu od EUR 8.201.275 (2018: EUR 7.449.594) predstavljaju rezervisanja aktivnih i kapitalizovanih životnih osiguranja sa sljedećom struktururom:

U EUR	Aktivna osiguranja	Kapitalizovana osiguranja	Ukupno
Matematička rezerva	6.911.802	546.378	7.458.180
Prenosna premija	322.767	-	322.767
Rezerva za učešće u dobiti	374.678	45.650	420.328
Stanje na dan 31.12.	7.609.247	592.028	8.201.275

Struktura ulaganja sredstva tehničkih rezervi koje čine rezervisane štete, matematička rezerva i rezervisanja za učešće u dobiti osiguranika na dan 31.12.2019. prikazana je u narednoj tabeli:

Naziv aktive	Iznos u EUR	Udio (u %)	% ograničenja pojedinačnih deponovanja i ulaganja
Obveznice i druge dužničke HOV koje su izdate od strane države CG / dio	7.480.901	90,12%	100%
Depoziti kod banaka - Komercijalna banka ad Budva	250.000	3,01%	20%
Depoziti kod banaka - Societe General banka ad Podgorica	50.000	0,60%	20%
Depoziti kod banaka – Addiko Banka	130.000	1,57%	20%
Depoziti kod banaka - Addiko Banka	190.000	2,29%	20%
Depoziti kod banaka - Erste banka	100.000	1,20%	20%
Depoziti kod banaka - Hipotekarna banka	100.000	1,20%	20%
UKUPNO:	8.300.901	100,00%	

25. KRATKOROČNE OBAVEZE

U EUR	2019	2018
Obaveze po osnovu uplata po storniranim polisama	73.224	81.000
Obaveze za štete u zemlji	24	493
Dobavljači	31.803	65.424
Obaveza za premiju reosiguranja	22.541	-
Primljeni avansi - uplate premija	127.021	120.805
Ostale obaveze prema zaposlenima	-	633
Ostale obaveze	41.808	9.023
Stanje na dan 31.12.	296.420	277.378

Ostale obaveze se odnose na obaveze po osnovu obračunatih poreza po odbitku, poreza na dobit i poreza na dodatu vrijednost na ino usluge.

26. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

Pasivna vremenska razgraničenja u iznosu od EUR 42.212 (2018: EUR 120.882) se odnose na ukalkulisavanja po osnovu troškova poslovanja za 2019. godinu.

U EUR	2019	2018
Ukalkulisani troškovi	42.212	120.882
Ukupno	42.212	120.882

27. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA

27.1. Poslovni odnosi sa matičnim društvom

Većinski vlasnik Društva je UNIQA Internationale Beteiligungs-Verwaltungs GmbH, Austrija u čijem se vlasništvu nalazi 93,32% akcija Društva. Preostalih 6,68% akcija se nalazi u vlasništvu UNIQA a.d. za osiguranje, Beograd.

27.2. Salda na računima sa povezanim pravnim licima

Salda i transakcije sa povezanim pravnim licima Društva na dan 31. decembra tekuće, odnosno prethodne godine, prikazana su kao što slijedi:

BILANS STANJA u 000 EUR	Naziv povezanog lica	Osnov povezanosti	2019	2018
AKTIVA				
Potraživanja za učešće u plaćenim štetama	Uniq RE AG, Zurich	Subjekt pod zajedničkom kontrolom	-	5.109
Potraživanja od društva iz grupe	UNIQA Insurance Group AG, Wien	Subjekt pod zajedničkom kontrolom	23.413	-
			23.413	5.109
PASIVA				
PVR - ukalkulisani troškovi - konsalting	UNIQA Capital Markets GmbH	Subjekt pod zajedničkom kontrolom	175	286
PVR - ukalkulisani troškovi - konsalting	UNIQA IT Service	Subjekt pod zajedničkom kontrolom	555	-
Obaveze prema društvima iz grupe	UNIQA životno osiguranje ado, Beograd	Matično društvo	3.447	6.842
Obaveze prema društvima iz grupe	UNIQA neživotno osiguranje ad, Podgorica	Subjekt pod zajedničkom kontrolom	-	125
Obaveze prema društvima iz grupe	S tech	Subjekt pod zajedničkom kontrolom	19.075	3.793
Obaveze za premiju reosiguranja	Uniq RE AG, Zurich	Subjekt pod zajedničkom kontrolom	22.541	-
			45.793	11.046

27. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA (nastavak)

27.2. Salda na računima sa povezanim pravnim licima (nastavak)

BILANS USPJEHA	Naziv povezanog lica		<u>2019</u>	<u>2018</u>
u 000 EUR				
PRIHODI				
Prihodi od premije osiguranja	UNIQA neživotno osiguranje ad, Podgorica	Subjekt pod zajedničkom kontrolom	6.000	6.000
Smanjenje prihoda za udio reosiguranja u premijama osiguranja	Uniq RE AG, Zurich	Subjekt pod zajedničkom kontrolom	(61.852)	(55.160)
			(55.852)	(49.160)
			<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
RASHODI				
Umanjenje rashoda po osnovu učešća u naknadi šteta reosiguravajući dio	Uniq RE AG, Zurich	Subjekt pod zajedničkom kontrolom	(61.719)	(3.811)
Umanjenje troškova - prihodi od provizija reosiguranja	Uniq RE AG, Zurich	Subjekt pod zajedničkom kontrolom	(10.033)	(27.078)
Konsultatnske usluge	UNIQA Capital Markets GmbH, Wien	Subjekt pod zajedničkom kontrolom	3.941	4.059
Konsultatnske usluge	UNIQA životno osiguranje ado, Beograd	Matično društvo	7.901	22.672
Konsultatnske usluge	UNIQA Insurance Group AG, Wien	Subjekt pod zajedničkom kontrolom	38.760	65.105
Konsultatnske usluge	S Tech	Subjekt pod zajedničkom kontrolom	61.550	6.120
Troškovi licence IT	UNIQA IT Services	Subjekt pod zajedničkom kontrolom	6.067	2.952
Premija osiguranja	UNIQA neživotno osiguranje ad, Podgorica	Subjekt pod zajedničkom kontrolom	13	1.065
Trošak reprezentacije	UNIQA neživotno osiguranje ad, Podgorica	Subjekt pod zajedničkom kontrolom	1.493	833
			<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
			47.974	71.917
			<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

27. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA (nastavak)

27.3. Prenos zajedničkih troškova

U skladu sa Protokolom o međusobnom preuzimanju i učešću u troškovima sa UNIQA neživotnog osiguranja ad izvršen je obračun i prenos pripadajućih troškova po principu proporcionalnog učešća, a odnose se na zajedničke troškove poslovanja UNIQA neživotnog osiguranja a.d. i Društva, u neto iznosu od EUR 27.624 (2017: EUR 39.911).

BILANS STANJA	Naziv povezanog lica	2019	2018
Obaveze prema društvima iz grupe	UNIQA neživotno osiguranje ad, Podgorica	Subjekt pod zajedničkom kontrolom 8.662	39.911
		8.662	39.911

BILANS USPJEHA

Rashodi

Prenos troškova sa UNIQA neživotnog osiguranja / uvećanje troškova	UNIQA neživotno osiguranje ad, Podgorica	Subjekt pod zajedničkom kontrolom 27.624	39.911
		27.624	39.911

Zaposleni, članovi upravnih i nadzornih tijela, direktori i ostali zaposleni ne koriste kredite odobrene od stane Društva, niti garancije u 2018. i 2019. godini, niti imaju vlasničke udjele u Društvu.

28. POTENCIJALNE OBAVEZE

28.1. Sudski sporovi

Društvo na dan 31. decembar 2019. godine vodi 17 sudskih sporova po osnovu odštetnih zahtjeva koji su rezervisani u ukupnom iznosu od EUR 30.720. Rukovodstvo smatra da, uzimajući u obzir iznose rezervisanih sredstava, ishod sporova u toku neće imati materijalno značajne negativne efekte na finansijsko stanje ili rezultate poslovanja Društva.

Protiv Društva se vodi i dva radna spora vrijednost ovih sporova iznosi EUR 1.200,00. Društvo je izvršilo rezervaciju ovih iznosa. Osnovanost ostalih sporova još uvijek nije utvrđena, a i u slučaju da sud usvoji sporove, iznos je nematerijalan i rukovodstvo Društva smatra da rezervisanja po ovim sporovima nisu neophodna.

29. EKSTERNE KONTROLE

Poreska uprava Crne Gore je u periodu od 28. maja 2019. godine do i zaključno sa 31. decembrom 2019. godine izvršila neposredni inspekcijski nadzor pravilnosti obračuna, prijavljivanja i plaćanja poreza i drugih dažbina.

Ovo je prvi neposredni insprekcijski nadzor Poreske uprave u UNIQA životno osiguranje a.d. Podgorica. Nadzorom je bio obuhvaćen period od 01.01.2014. godine do 31.12.2019. godine.

Nadzorom je bio obuhvaćen:

- Porez na dodatu vrijednost na usluge stranih lica za 2014, 2015 ,2016, 2017, 2018 i 2019. godinu;
- Porez iz i na lična primanja i ostala primanja i doprinosi za socijalno osiguranje (PIO, zdravstveno osiguranje i doprinos za nezaposlene) za period od 01.01.2014. godine do 31.12.2019. godine;
- Porez na dobit za 2014, 2015, 2016, 2017 i 2018. godinu.

Zapisnik o izvršenom inspekcijskom nadzoru dostavljen je Društvu dana 23.01.2020. godine. Zapisnikom nije konstatovano postojanje nepravilnosti u obračunu, prijavljivanju i plaćanju poreza i drugih dažbina od strane Društva.

30. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Događaji nakon dana bilansa su događaji koji su se desili nakon izvještajnog perioda, a prije datuma objavljivanja finansijskih izvještaja. Postoje dvije vrste događaja nakon dana bilansa:

- 1) Događaji koji pružaju dodatne informacije o uslovima koji su postojali na datum bilansa stanja i
- 2) Događaji koji pružaju nove informacije o uslovima koji nisu postojali na datum bilasna stanja.

Krajem 2019. godine u Kini su se prvi put pojavile vijesti o COVID-19 (koronavirusu). Situacija na kraju godine uključivala je ograničeni broj slučajeva nepoznatog virusa prijavljenih Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji. U prvih nekoliko mjeseci 2020. virus se širio globalno i njegov negativni utjecaj dobio je na značaju. Rukovodstvo vjeruje da je ova epidemija događaj nakon izvještajnog perioda koji ne zahtijeva prilagođavanje finansijskih izvještaja.

U vrijeme izdavanja ovih finansijskih izvještaja nije bilo neposrednog uticaja na poslovanje Društva. Uprava smatra da će efekti trenutne situacije na ekonomiju Crne Gore biti vidljivi uglavnom u pogledu očekivanog smanjenja bruto fakturisane premije (prije svega osiguranja korisnika kredita i putnog zdravstvenog osiguranja) te određenog smanjenja obima šteta od obaveznog osiguranja u saobraćaju, kasko osiguranja i osiguranja od nezgoda. Sve poslovne aktivnosti u Društvu odvijaju se nesmetano i sve usluge klijentima pružaju se na vrijeme.

Pogledajte obelodanjivanja u napomeni 6 za informacije o upravljanju kreditnim rizikom, upravljanju rizikom likvidnosti i adekvatnošću kapitala.

Društvo trenutno ne može procijeniti puni uticaj izbijanja COVID-19 na njegov budući finansijski položaj i rezultate poslovanja, ipak u zavisnosti od razvoja dogadjaja, ovaj uticaj može biti negativan i značajan te može uticati na profitabilnost Drštva negativno.

Uprava će i dalje pratiti potencijalni uticaj virusa na poslovanje Društva i preduzimati sve moguće korake kako bi ublažila bilo kakve efekte.

U Podgorici, 31.03.2020. godine

Potpisano u ime UNIQA životno osiguranje a.d. Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih
izvještaja

Ivana Pavlović

Izvršni direktor

Mersiha Hot

